

KAPITĀLA PIETIEKAMĪBAS UN
RISKA PĀRVALDĪBAS ZIŅOJUMS
(3. PĪLĀRS)

2015

S|E|B

SATURA RĀDĪTĀJS

APRAKSTI	Lpp.	TABULAS	Lpp.
PAR ŠO ZIŅOJUMU	3		
AS „SEB BANKA” UN TĀS KONSOLIDĀCIJAS GRUPAS SASTĀVS	4		
RISKA PĀRVALDĪBA	5		
Riska pārvaldības sistēma	5	11. tabula. Riska darījumu vērtības dalījums pēc piemērojamām pieejām: Standartizētā pieeja un Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	15
Riska vadība	5	12. tabula. Riska darījumu riska svērtās vērtības dalījums pēc piemērojamām pieejām: Standartizētā pieeja un uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	16
KAPITĀLA PĀRVALDĪBA	6	13. tabula. Kredīta kvalitātes pakāpe	16
Kapitāla pārvaldība un kapitāla pietiekamība	6	14. tabula. Kredītriska kopskats	16
Stresa testi	7	15. tabula. Riska darījumu vērtības (EAD) sadalījums pēc riska darījumu kategorijām un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma	17
Kapitāla rādītāji	8	16. tabula. Riska darījumu vērtības sadalījums pēc atlikušajiem termiņiem	18
KREDĪTRISKS	13	17. tabula. Riska darījumi ar iestādēm, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, neizmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes	19
Kredītriska pārvaldība	13	18. tabula. Riska darījumi ar komercsabiedrībām, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, neizmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes	19
Kredītriska mērīšana	14	19. tabula. Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, kas pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes	19
Informācija par kredītrisku	16	20. tabula. Citi riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes	20
DARĪJUMA PARTNERA RISKS ATVASINĀTO INSTRUMENTU LĪGUMOS	26	21. tabula. Kredītriska pozīciju sadalījums pēc riska darījumu kategorijām un nozarēm	20
OPERACIONĀLAIS RISKS	27	22. tabula. Kredītriska pozīcijas, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes	22
Operacionāla riska pārvaldība	27	23. tabula. Kredītriska mazināšana	23
Operacionāla riska mērīšana	28	24. tabula. Individuāli vērtēto kredītu, kuriem ir izveidoti speciālie uzkrājumi vērtības samazināšanai, sadalījums pēc nozarēm un valstīm	24
TIRGUS RISKS	29	25. tabula. Kavēto kredītu, kuriem ir izveidoti kolektīvie uzkrājumi (nav individuālās vērtības samazināšanas pazīmes), sadalījums pēc kavētām dienām un valstīm	24
Tirgus riska pārvaldība	29	26. tabula. Uzkrājumu kustība nedrošajiem parādiem	24
Tirgus riska novērtēšana	29	27. tabula. Izmaiņas uzkrājumos nedrošajiem parādiem	25
Informāciju par tirgus risku	30	28. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu veidi	26
LIKVIDITĀTES RISKS	31	29. tabula. Operacionālā riska reģistrēto incidentu analīze	28
Likviditātes riska pārvaldība	31	30. tabula. Tirdzniecības portfeļa 10 dienu VaR	30
Likviditātes riska vērtēšana	32	31. tabula. Bankas portfeļa 10 dienu VaR	30
DEFINĪCIJAS	33	32. tabula. Kapitāla instrumentu riska darījumu vērtības, kuras nav iekļautas tirdzniecības portfeli	30
		33. tabula. Aktīvu apgrūtinājumi	32
TABULAS	Lpp.		
1. tabula. Konsolidācijas sastāvs	4		
2. tabula. Konsolidācijas pieejas	4		
3. tabula. SEB bankas ekonomiskais kapitāls	6		
4. tabula. Kapitāla rādītāji	8		
5. tabula. Pašu kapitāls	9		
6. tabula. Balances pozīcijas	10		
7. tabula. Kapitāla instrumenti	11		
8. tabula. Pašu kapitāla prasības	12		
9. tabula. Riska klašu skalas struktūra PD dimensijās	15		
10. tabula. Saistību neizpildes varbūtību pārbaudes	15		

PAR ŠO ZIŅOJUMU

SEB ir apņēmusies uzturēt publisku pārredzamību saistībā ar tās komercdarbību, finanšu darbību un riskiem. Detalizēta informācija ir pieejama finanšu pārskatos, tostarp SEB bankas gada pārskatos, ceturkšņa starpposma ziņojumos un ceturkšņa faktu izklāstos. Šajā ziņojumā – Kapitāla pietiekamības un riska pārvaldības ziņojums (3. pīlārs) – SEB banka sniedz papildu detalizētu informāciju par savu riska pārvaldību un kapitāla pietiekamību.

PAR 3. PĪLĀRU

3. pīlāra mērķis ir ļaut tirgus disciplīnai papildināt banku regulējumu. Bāzeles Banku uzraudzības komiteja (BCBS) tās izstrādātajā sistēmā "Bāzele II" (2004. gads) ir noteikusi triju pīlāru koncepciju banku darbības regulējumam:

1. pīlārs – minimālās kapitāla prasības, lai tās atbilstu kredīta, tirgus un operacionālajam riskam;
2. pīlārs – uzraudzības pārbaudes process un bankas iekšējais process, lai izvērtētu vispārējo kapitāla un likviditātes pietiekamību atbilstoši tās riskiem; un
3. pīlārs – tirgus disciplīna, ko sekmē informācijas atklāšana.

3. pīlārs paredz paplašinātas informācijas atklāšanu, ko nodrošina bankas, attiecībā uz kapitāla pietiekamību un riska pārvaldību, lai ļautu investoriem un citiem tirgus dalībniekiem izprast atsevišķu banku riska profilus.

PAR "BĀZELE III" UN KAPITĀLA PRASĪBU DIREKTĪVU Nr. 2013/36/ES (CRD IV), KAPITĀLA PRASĪBU REGULU Nr. 575/2013 (CRR 575/2013)

2010.–2011. gadā Bāzeles Banku uzraudzības komiteja publicēja "Bāzele III" prasības, kas ir tās izstrādāto rekomendāciju par banku darbības noteikumiem trešā daļa. "Bāzele III" standarti ievieša daudz stingrākas kapitāla prasības bankām, jaunas prasības likviditātes riskiem, kā arī svirai (t. s. kredītplecam). "Bāzele III" tika ieviesta Eiropas Savienībā pārskatīto ES likumdošanas aktu ietvaros, kurus veidoja Eiropas Parlamenta 2013. gadā pieņemtā Kapitāla prasību direktīva (CRD IV) un Kapitāla prasību regula (CRR 575/2013). Kapitāla prasību regulu sāka piemērot visā ES teritorijā no 2014. gada 1. janvāra.

Svarīgākās izmaiņas, ko ievieša Kapitāla prasību regula Nr. 575/2013 (CRR 575/2013) un Kapitāla prasību direktīva Nr. 2013/36/ES (CRD IV), ir minētas turpmāk.

Kapitāla definīcija

- Jauni noteikumi pieejamajiem 1. un 2. līmeņa kapitāla instrumentiem
- Stingrākas prasības 1. līmeņa pamata kapitālam (CET 1)
- 3. līmeņa kapitāla instrumenti vairs nav pieņemami

Kapitāla prasības

- Stingrākas maksātspējas koeficienta prasības ar pārejas noteikumiem ieviešanai ES
- Kapitāla rezerves – pretcikliskā kapitāla rezerve, kapitāla saglabāšanas rezerve un sistēmiskā riska rezerve

Likviditātes risks

- Prasības likviditātes seguma rādītājam (LCR) un neto stabila finansējuma rādītājam (NSFR) ar pārejas noteikumiem ieviešanai ES
- Pārraudzības rīki likviditātes riska uzraudzības aspektu atbalstam

Darījuma partnera kredītrisks

- Kapitāla prasības kredītvērtējuma korekcijām
- Jaunas nodrošinājuma pārvaldības prasības
- Motivācija izmantot centrālās klīringa iestādes un informācijas apstrādes centrus

Sviras risks

- Sviras rādītāja ieviešana, lai ierobežotu pārmērīgas banku parādsaistības, kā arī apjomu, kādā tās izmanto ārpusbilances sviras produktus.

2. un 3. pīlārs

- Paaugstina prudenciālās uzraudzības un tirgus disciplīnas standartus.

SEB BANKAS 3. PĪLĀRA PĀRSKATA PAMATS

3. pīlāra pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, jo īpaši Kapitāla prasību regula (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 575/2013, 8. daļa), Eiropas Banku iestādes (EBI) īstenošanas tehniskajiem standartiem (ITS) attiecībā uz informācijas atklāšanu par pašu kapitālu (ES Regula Nr. 1423/2013) un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) noteikumiem par informācijas būtiskumu, aizsargājumu un konfidencialu informāciju.

Kopā ar gada pārskatu šis pārskats sniedz informāciju par SEB bankas būtiskākajiem riskiem kā daļu no 3. pīlāra sistēmas, tostarp ziņas par SEB bankas riska profilu un komercdarbības apjomiem pēc klientu kategorijām un riska klasēm, kas veido pamatu kapitāla prasības aprēķināšanai. 3. pīlāra pārskats papildina gada pārskatu ar papildu informāciju un ir paredzēts izskatīšanai kopsakarā ar finanšu gada pārskatu, it īpaši ar šādām gada pārskata sadaļām: Risks, Likviditāte un Kapitāla pārvaldība, kā arī Finanšu pārskatu pielikumi.

3. pīlāra pārskats pamatojas uz SEB bankas konsolidēto stāvokli 2015. gada 31. decembrī. SEB Bankas konsolidētais stāvoklis norāda konsolidācijas regulējošo ietvaru saskaņā ar Kapitāla prasību regulu Nr. 575/2013 (CRR 575/2013), kas ir izveidots prudenciālās uzraudzības nolūkā un neatšķiras no gada pārskatā iekļautajiem SEB bankas konsolidētajiem finanšu pārskatiem. SEB bankas konsolidētais stāvoklis pamatojas uz tās finanšu stāvokli, ko nosaka SEB bankas grāmatvedības politikas atbilstoši Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (IFRS) un Eiropas Komisijas pieņemtajām šo standartu interpretācijām. Nozīmīgākās SEB bankas grāmatvedības politikas ir izklāstītas finanšu gada pārskata 1. pielikumā – *Nozīmīgāko uzskaites principu kopsavilkums*.

Šajā pārskatā sniegtajai informācijai nav jābūt un tā nav bijusi pakļauta ārējam auditam.

AS „SEB BANKA” UN TĀS KONSOLIDĀCIJAS GRUPAS SASTĀVS

AS „SEB Banka” ir Latvijas Republikā reģistrēta akciju sabiedrība. Banka un tās meitasuzņēmumi darbojas banku un finanšu pakalpojumu jomā. Bankas mātes uzņēmums ir Zviedrijā reģistrēta banka Skandināviska Enskilda Banken AB.

SEB bankas riska vadība ir integrēta SEB Grupas riska vadības sastāvdaļa – riska vadības politikas, riska analīzes metodes un instrumenti ir saskaņoti, kā arī būtisko risku limiti ir apstiprināti un tiek kontrolēti SEB Grupas līmenī. Riska līmeņa un noteikto limitu operatīvu kontroli nodrošina strukturizēta riska limitu sistēma, kura aptver visus galvenos riska veidus.

1. tabula. Konsolidācijas sastāvs

Komerksabiedrības nosaukums	Komerksabiedrības veids	Daļa pamatkapitālā (%)	Balsstiesību daļa komerksabiedrībā (%)	Pamatojums iekļaušanai grupā
AS „SEB banka”	Banka			Mātes sabiedrība
SIA „SEB līzings”	Cita finanšu iestāde	100%	100%	Meitas sabiedrība
IP AS „SEB Wealth Management”	Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība	100%	100%	Meitas sabiedrība
AS „SEB atklātais pensiju fonds”	Pensiju fonds	100%	100%	Meitas sabiedrība

Katra struktūrvienība, gan Banka, gan meitas uzņēmumi, ir atbildīga par riskiem, kam ir pakļauta tā darbība, kā arī katrai ir nepieciešami resursi, lai identificētu un kontrolētu pastāvošos un iespējamos riskus.

2. tabula. Konsolidācijas pieejas

Meitas sabiedrība	Balsstiesības, %	Grāmatvedības konsolidācijas pieeja	Prudenciālās konsolidācijas pieeja
SIA „SEB Līzings”	100%	■	■
IP AS „SEB Wealth Management”	100%	■	■
AS „SEB atklātais pensiju fonds”	100%	■	■

RISKA PĀRVALDĪBA

Risku pārvaldība ir viena no bankas pamatdarbībām un tā ir būtiska ilgtermiņa rentabilitātei un stabilitātei. Risks ir cieši saistīts ar uzņēmējdarbības aktivitātēm un attīstību, līdz ar to arī ar klientu vajadzībām. Kredītrisks ir visnozīmīgākais no riskiem, ko SEB uzņemas, nodrošinot klientiem finanšu risinājumus un produktus.

RISKA PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

SEB rentabilitāte ir tiešā veidā atkarīga no tās spējas izvērtēt un pārvaldīt riskus, ar kuriem tā regulāri saskaras, vienlaikus saglabājot adekvātu kapitalizāciju un likviditāti neparedzētiem gadījumiem. Lai nodrošinātu bankas finansiālo stabilitāti, ar risku un kapitālu saistītie problēmjautājumi tiek identificēti, uzraudzīti un pārvaldīti agrīnā stadijā. Tiem arī ir būtiska loma ilgtermiņa stratēģiskās un uzņēmējdarbības plānošanas procesā.

SEB riska pārvaldībā izmanto ļoti noturīgu sistēmu, kurā ir iekļautas neatkarīgas riska kontroles, kredīta analīzes un kredītu apstiprināšanas funkcijas, kas pamatojas uz attīstītiem iekšējiem modeļiem. SEB riska un kapitāla pārvaldības stūrakmeņi ir Padomes uzraudzība, skaidra lēmumu pieņemšanas struktūra, augsta līmeņa risku apzināšanās darbinieku vidū, vienotas definīcijas un principi, kontrolēta risku uzņemšanās noteiktu limitu ietvaros, kā arī augsta pārredzamības pakāpe, sniedzot informāciju. SEB risku kultūra pamatojas uz ilgtermiņa pieredzi, veiksmīgām attiecībām ar klientiem un drošiem banku vadības principiem, tādējādi nodrošinot spēcīgus pamatus bankas risku pārvaldībai.

Pieņemamais riska līmenis

Padome nosaka maksimāli pieļaujamos risku līmeņus, kurus var uzņemt SEB. Tas ir formulēts Pieņemamā riska līmeņa paziņojumā, kas katru gadu tiek pārskatīts saistībā ar ikgadēji apstiprināto bankas biznesa plānu, kā arī ir piemērojams visai Grupai. Pieņemamā riska līmeņa paziņojums sniedz ilgtermiņa skatījumu uz robežām,

kuru ietvaros bankai būtu jādarbojas saskaņā ar Padomes noteiktajām prasībām. Lai pārraudzītu, vai SEB strādā noteikto robežu ietvaros, Valde un Risku komiteja ir izstrādājusi riska pasākumu sistēmu Grupai, divīzijām un uzņēmējdarbības jomām pieņemamā riska līmeņa ietvaros. SEB riska profils tiek pārraudzīts saistībā pret pieņemamo riska līmeni un Risku pārvalde par to regulāri gatavo pārskatus, attiecīgo informāciju darot zināmu Risku komitejai, Valdei, kā arī Aktīvu un pasīvu komitejai.

PIEŅEMAMĀ RISKA LĪMEŅA PAZIŅOJUMS ĪSUMĀ

- SEB uztur augstas kvalitātes kredītportfeli, kā arī noturīgu kredīta kultūru, kas pamatojas uz ilgtermiņa attiecībām, zināšanām par klientiem un fokusējas uz spēju veikt atmaksu.
- SEB panāk zemu ienākumu svārstību, ģenerējot peļņu, kas pamatojas uz uzņēmējdarbību, kura ir orientēta uz klientiem.
- SEB cenšas mazināt visu darījumu operacionālos riskus un uzturēt bankas teicamo reputāciju.
- SEB ietur rūpīgi strukturētu likviditātes pozīciju, līdzsvarotu paļāvību uz starpbanku finansējumu un pietiekamas likvidu rezerves, lai pārvarētu potenciālu neto izejošo naudas plūsmu rašanos stresa scenārija gadījumā.
- SEB uztur pietiekami spēcīgu kapitālu, lai varētu izturēt uzņemtos riskus un garantēt bankas ilgtermiņa dzīvotspēju un pozīciju kā finansiālam darījumu partnerim, vienlaikus veicot drošu darbu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un nesniedzot nepieciešamos reitingus.

Trīs aizsardzības līnijas

Iekļaujoties pirmajā aizsardzības līnijā, biznesa struktūras ir atbildīgas par riskiem, kas rodas to ikdienas darbībās. Biznesa struktūras ir atbildīgas par klientu sadarbības un atsevišķi veiktu darījumu sākotnējo riska novērtējumu. Lielākus darījumus pēc tam izvērtē riska organizācija. Biznesa struktūras ir atbildīgas par to, lai darbības atbilstu noteiktiem standartiem. Bizness tiek atbalstīts ar visā Grupā spēkā esošajiem noteikumiem un politikām, kā arī ar izstrādātu lēmumu pieņemšanas hierarhiju.

Riska un darbības atbilstības organizācijas veido otro aizsardzības līniju, un tās abas ir neatkarīgas no biznesa struktūrām. Riska organizācija ir atbildīga par risku identifikāciju, novērtēšanu un kontroli. Riski tiek novērtēti gan detalizētā, gan vispārējā līmenī. SEB ir saņēmusi Zviedrijas Finanšu uzraudzības pārvaldes (SFS) apstiprinājumu, kas ļauj izmantot attīstītus risku novērtēšanas modeļus kapitāla prasību aprēķināšanai lielākajai kredītportfeļa daļai, kā arī operacionālajiem riskiem. Riski tiek kontrolēti, pamatojoties uz limitu struktūru gan darījumu, gan kredītportfeļa līmenī. Aktīvu kvalitāte kredītportfelī tiek regulāri uzraudzīta un analizēta, tostarp ar dažādu veidu stress testiem. Darbības atbilstības organizācija nodrošina atbilstības kvalitāti un fokusējas uz atbilstības jautājumiem saistībā ar, piemēram, juridiskajiem riskiem, jaunām regulatīvajām prasībām un iekšējās kontroles sistēmu.

Risku pārvaldības kvalitāti regulāri uzrauga iekšējais audits – trešā aizsardzības līnija.

RISKA VADĪBA

Padome nosaka risku vadības, ziņošanas un kontroles principus ar visaptverošu politikas regulējumu. Riska politikas tiek papildinātas ar instrukcijām, kuras apstiprina Valde. Visaptveroša risku pārvaldes struktūra nodrošina, ka Padomes apstiprinātās politikas tiek efektīvi ievērotas visās SEB aktivitātēs, kas iekļauj risku uzņemšanos.

Padomei ir galīgā atbildība par risku organizāciju un par apmierinošas iekšējās kontroles uzturēšanu, tostarp tā iecerē amatā Galveno risku pārvaldītāju (CRO). Padome nosaka vispārējās riska un kapitāla politikas, kā arī uzrauga riska darījumu attīstību.

Padomes Risku komiteja nodrošina to, lai visi Grupas darbībām piemītošie riski tiktu identificēti, definēti, izmērti, pārraudzīti un kontrolēti saskaņā ar ārējiem un iekšējiem noteikumiem.

Par ikdienas risku pārvaldību SEB bankā atbild divīzijas, Resursu pārvaldības daļa un atbalsta struktūras. Katrai no tām ir risku pārvaldība vai arī īpašs risku pārvaldītājs.

CRO atbild par visu Grupā pastāvošo risku, it īpaši kredītrisku, tirgus risku, operacionālo risku un likviditātes risku pārraudzīšanu, kā arī šim nolūkam pārvalda institūcijas, kuras ir atbildīgas par kredītu apstiprināšanu, risku apkopošanu un pārskatīšanu, kā arī risku kontrolēšanu; visu

kopā to dēvē par CRO struktūru. Risku pārvalde cieši sadarbojas ar biznesa struktūrvienībām un visos gadījumos, tajā pašā laikā saglabājot savu neatkarību kā CRO struktūru.

Visas komitejas ar pilnvarām pieņem lēmumus atkarībā no risku tipa ir pakārtotas Padomei un Valdei. Aktīvu un pasīvu komiteja ir lēmumu pieņemšanas, uzraudzības un konsultatīvā struktūra, kas regulē finanšu stabilitāti, līdzsvaru starp finansiālo atbildību un gatavību uzņemties risku, stratēģiskos kapitāla un likviditātes jautājumus (tostarp iekšējo resursu pārvedumu cenu noteikšanu), bilances struktūru, kā arī attīstības un finansēšanas jautājumus.

KAPITĀLA PĀRVALDĪBA

Konkurējot par klientiem un komercdarbību, SEB banka uzņemas dažāda veida riskus atbilstoši bankas stratēģijai un biznesa plānam. Lai pārvarētu šos riskus un garantētu SEB bankai ilgtermiņa pastāvēšanu, bankai jāuztur apmierinošs kapitāla sastāvs. Tai pašā laikā SEB jālīdzsvaro kompromiss starp finansiālo atdevi un kopējo pieļaujamo riska līmeni.

KAPITĀLA PĀRVALDĪBA UN KAPITĀLA PIETIEKAMĪBA

SEB kapitāla pārvaldība līdzsvaro šādas dimensijas:

1. minimālie kapitāla līmeņi un uzraudzības gaidas, ka bankas droši darbojas, virs šā minimālā līmeņa, ko nosaka ES direktīvas par kapitāla pietiekamību;
2. noteikta reitinga līmeņa atbalstam nepieciešamais kapitalizācijas līmenis, lai sasniegtu to parāda investoru bāzi, kas nepieciešama SEB bankas komercdarbības veikšanai;
3. korporatīvo klientu un citu darījuma partneru pieprasītais kapitāla līmenis, lai sekmētu bankas darbību kapitāla tirgos, tostarp atvasinātie finanšu instrumenti un valūtas maiņa; un
4. akcionāru pieprasījums optimizēt kopējo akcionāru peļņas atdevi, vienlaikus līdzsvarojo uzņemtos riskus.

SEB Valde nosaka SEB bankas kapitāla mērķi, pamatojoties uz normatīvajām prasībām, iekšējo redzējumu par kapitāla nepieciešamību un reitinga ambīcijām. Šobrīd kapitāla mērķis ir uzturēt 1. līmeņa pamata kapitāla (CET1) rādītāju 100 bāzes punktu apmērā virs ECB prasībām.

Regulatora kapitāla prasības

Regulatora kapitāla prasības tika aktīvi attīstītas pēdējos divos gados, gan riskus sadaļās, gan kapitāla bāzes komponentēs. Pašreizējās regulatora prasības ir sadalītas 1. pilāra – vispārējās minimālās prasības visām iestādēm – un 2. pilāra prasībās, kuras ir balstītas uz katras iestādes individuālo vērtējumu.

Šobrīd precīzākās kapitāla rezerves prasība darījumiem ar Latvijas rezidentiem ir noteiktā 0% apmērā un tā paliks nemainīga visu 2016. gadu.

Iekšējais kapitāla pietiekamības izvērtēšanas process

Iekšējais kapitāla pietiekamības izvērtēšanas process (ICAAP) aptver SEB viedokli par būtiskiem riskiem un to attīstību, kā arī riska mērīšanas modeļus, riska valdību un riska mazinātājus. Tas ir saistīts ar vispārējo komercdarbības plānošanu un nosaka atbilstošu kapitāla līmeņu uzturēšanas stratēģiju. Līdz ar nepārtrauktu pārraudzību un atskaitīšanos par kapitāla pietiekamību Valdei tas nodrošina tādu proporcijas starp akcionāru kapitālu, ekonomisko kapitālu, normatīvajām un uz reitingu balstītām prasībām pārvaldību, lai netiktu apdraudēta bankas dzīvotspēja. Tādējādi ICAAP ir iekļauts SEB komercdarbības plānošanā, iekšējās pārvaldības sistēmā un tās iekšējās kontroles sistēmās. Par ICAAP atbild Finanšu direktors. Procesu vada Resursu pārvaldības departaments sadarbībā ar Risku pārvaldi un Finanšu pārvaldi.

SEB kapitāla plānošanā ietilpst stratēģiskās plānošanas periods un projektu ekonomiskās un juridiskās kapitāla prasības, kā arī pieejamie kapitāla resursi un attiecīgie rādītāji. Tas ir uz nākotni vērst, ņemot vērā pastāvošos un plānotos komercdarbības apjomus, kā arī stratēģiskās iniciatīvas. Kapitāla plāns ir izturējis stresa testu pret iespējamiem kritumiem makroekonomiskajā vidē, stratēģiskā riska faktoriem, kas identificēti komercdarbības plānošanā un citiem attiecīgiem scenārijiem. Kapitāla plāns tiek izstrādāts katru gadu un gada laikā aktualizēts pēc nepieciešamības.

ICAAP izmanto regulatora uzraugi, lai katru gadu izvērtētu SEB banku saskaņā ar Uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (SREP) parametriem, cita starpā ieskaitot bankas kapitāla pietiekamību, riska mērīšanas modeļus un riska vadību. 2014. gada septembrī ECB sadarbībā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisija secināja, ka SEB banka ir pietiekami kapitalizēta, un pienācīgi novērtē un pārvalda riskus.

Ekonomiskais kapitāls

SEB izmanto ekonomisko kapitālu, lai iekšēji novērtētu kapitāla pietiekamību. Šis modelis ir līdzīgs Bāzeles III noteikumiem par kapitāla pietiekamību, jo pamatā sastāv no tiem pašiem riska komponentiem. Tomēr modelis nav pilnīgi salīdzināms ar ECB kapitāla pietiekamības prasībām, jo ir atšķirīgi pieņēmumi un metodoloģijas. Ekonomiskais kapitāls tiek aprēķināts ar 1 gada periodu un uzticamības līmenis 99.97%, atbilst kapitāla pietiekamības prasībai ļoti augstam kredītreitingam. Diversifikācijas ietekme starp dažādiem riska veidiem samazina kopējo ekonomiskā kapitāla apjomu, jo negaidītie zaudējumi, kam ir nepieciešams kapitāla buferis visiem riska veidiem, neiestāties vienlaicīgi. Kapitāls un citi finanšu līdzekļi, kuri var absorbēt negaidītos zaudējumus, ir atspoguļoti kā pieejamais kapitāls. 2015. gadā 31. decembrī iekšēji novērtētais nepieciešamais kapitāls ekonomiskā kapitāla veidā SEB bankai bija 170 400 tūkst. EUR, no kā lielāko daļu veidoja kredītrisks. Pieejamais kapitāls 391 milj. EUR parāda, ka SEB ir labi kapitalizēts attiecībā pret tās riskiem.

3. tabula. SEB bankas ekonomiskais kapitāls

EUR, tūkst.	2015	2014
Kredītrisks	120 800	140 000
Tirgus risks	10 000	2 800
Operacionālais risks	12 000	13 100
Biznesa risks	27 600	20 200
Ekonomiskais kapitāls kopā	170 400	176 100

Kapitāla sadale

Kapitāla pārvaldība ne tikai nodrošina to, ka SEB ir pietiekama kapitāla rezerve, bet nodrošina arī to, ka kapitāls tiek lietots tur, kur tas spēj radīt vislabākās riskam pielāgotās atdeves. Kapitālu pārvalda centralizēti, ievērojot arī vietējās prasības attiecībā uz statūtu un iekšējo kapitālu.

Lai izmērītu risku un rentabilitāti, SEB izmanto iekšējā kapitāla sadales sistēmu. Šīs sistēmas pamats, ko sauc par biznesa kapitālu, ir līdzīgs normatīvajiem kapitāla modeļiem, ieskaitot 2. pīlāra prasības, un ir atbilstošs SEB kapitāla mērķiem. Biznesa kapitāla sistēma sadala kopējo kapitāla līmeni, kas nepieciešams, lai uzturētu vēlamu kapitāla pietiekamību, pa komercdarbības struktūrām proporcionāli riskiem, kurus tās uzņemas. Tādējādi biznesa kapitāls ir riska pārvaldības instruments, jo biznesa kapitālu novirza atsevišķiem darījumiem proporcionāli to riskiem. Skaidrs pārvaldības process ir nepieciešams kapitāla injekcijām no mātes bankas uz meitasuzņēmumiem.

JAUNAS REGULATĪVĀS PRASĪBAS

Pastāv vairāki aktuāli regulatīvie apsvērumi, kas varētu ietekmēt SEB kapitāla bāzes struktūru un līmeni nākotnē.

- *Tirdzniecības portfeļa fundamentālo pārskatu ir plānots veikt 2019. gadā. Bāzeles Banku uzraudzības komiteja noformēja tā ietvaru 2016. gada janvārī, un tas iekļauj tirgus riska regulatīvā kapitāla mērīšanu un pārskatu veidošanu. Tiek pārskatīta ietekme uz SEB kapitāla prasībām.*
- *2018. gadā tiks ieviests jauns finanšu pārskatu princips – IFRS9, kura ietvaros uzkrājumi nedrošiem parādiem tiks pārvietoti no „radušos zaudējumu” koncepcijas uz „iespējamiem zaudējumiem nākotnē” visiem riska darījumiem. Ir sagaidāma vienreizēja ietekme uz kapitālu, ja prasība tiek ieviesta, kā arī palielināta nepastāvība, pieaugot neto peļņai.*
- *Bāzeles Banku uzraudzības komiteja ir ierosinājusi grozījumus operacionālo risku standartizētajā pieejā, ir arī sagaidāms, ka tā nāks klajā ar priekšlikumu par operacionālo risku attīstītās risku novērtēšanas metodes (Advanced Measurement Approach – AMA) izņemšanu no regulējuma. Vēl nav skaidra attiecīgās metodes izņemšanas ietekme uz AMA bankām, tostarp SEB.*
- *2016. gada februārī tika ieviesta ES Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva. Tā nosaka krīžu pārvaldības procedūras maksātnešpējīgu banku problēmu risināšanai attiecībā uz kapitālu, iekšējo rekapitalizāciju vai aktīvu pārdošanu, kā arī banku noregulējuma fondu izmantošanu. Tā arī iekļauj minimālās prasības banku kopējām zaudējumu absorbcijas spējām, kā arī pienākumu investoriem absorbēt zaudējumus noteiktos gadījumos.*
- *Bāzeles Banku uzraudzības komiteja plāno risināt problēmjautājumu par mainīgo riska darījumu apjomu bankās, 2016. gadā ieviešot kapitāla minimumu un lielākus ierobežojumus modelēšanas parametriem un pieņēmumiem. SEB aktīvi piedalās diskusijās par šo jautājumu.*

STRESA TESTI

SEB uztver makroekonomisko vidi kā galveno riska izraisītāju bankas ieņēmumiem un finanšu stabilitātei. Lai nonāktu pie atbilstoša un visaptveroša bankas finanšu stiprības izvērtējuma, tiek ņemta vērā gan sagaidāmā ekonomikas attīstība, gan stresa scenāriji, kuri paredz smagākus apstākļus. Stresa testu izmanto, lai izvērtētu papildu maržu, kas pārsniedz formālās kapitāla modeļa prasības, ietverot, piemēram, strauja krituma iespēju makroekonomiskajā vidē.

Izmantojot recesijas scenārijus un pretstatot tos standarta scenārijiem, kas ir pamatā izveidotajam finanšu plānam, stresa testu sistēma prognozē riska līmeni attiecībā pret pieejamajiem kapitāla resursiem. Stresa scenārijos peļņas prognozes nākamajiem gadiem samazinās, kredīta zaudējumi pieaug (ņemot vērā gan kopējo, gan individuālo pasliktināšanos), un vidējais svērtais riska līmenis kredīta portfeļos pieaug riska klašu migrācijas dēļ. Testu sistēmā izmanto vēsturisko pieredzi un iekšējo statistiku, lai noteiktu, kādam stresa līmenim jābūt pakļautam standarta scenārijam.

SEB parasti strādā ar dažādiem stresa testu scenārijiem, kas paredzēti, lai atspoguļotu gan iespējamus, gan hipotētiskus scenārijus. Iespējamie scenāriji ir pietiekoši saistīti ar vēsturiskiem novērojumiem, lai varētu aprēķināt varbūtējās sekas, bet hipotētiskie scenāriji paredz vairāk izdomātus notikumus, kur vēsturisko datu ir ļoti maz vai tie nav pieejami. Ir padomāts par to, lai nodrošinātu ekonomisko parametru savstarpējo atbilstību. Pilnā stresa testā ietilpst vairāki scenāriji, kuros vairāk iespējami iznākumi noteiktiem parametriem ir apvienoti ar hipotētiskiem notikumiem citiem parametriem.

Šāda veida stresa testu veikšana ir svarīga daļa no SEB kapitāla izvērtēšanas procesa ilgtermiņa plānošanas periodā. Pieejamo un nepieciešamo kapitālu aprēķina atkarībā no stresa vides, scenārijos katram gadam. Tas ļauj izvērtēt SEB finanšu stiprumu pat vēl nelabvēlīgākos apstākļos nekā tie, kurus pieņem finanšu plānos. Stresa testu scenārijus un rezultātus pārrunā Grupas riska komitejā un Grupas aktīvu un pasīvu komitejā. Par stresa testu metodikām atbild Risku struktūra.

Papildus iekšējiem stresa testiem SEB kapitāla pietiekamības stresa testus regulāri veic regulatori.

SEB stresa testu sistēma aptver visus galvenos riska veidus, īpašu uzmanību pievēršot kredīta zaudējumu riskam:

Kredītrisks Galvenie ekonomikas kritēriji recesijas scenārijos korelē ar vēsturiski novērotiem saistību neizpildes datiem, kurus izmanto vidējos vispārējā cikla kredīta modeļos. Stresa scenārijos kredīta zaudējumi pieaug un tiek ietekmēti vidējie svērtie riska līmeņi, pasliktinoties klientu riska profilam riska klašu migrāciju dēļ. Gan iekšējie, gan ārējie saistību neizpildes un zaudējumu dati tiek izmantoti kopā ar vēsturiskiem un scenārijos iekļautiem makroekonomiskajiem datiem, lai prognozētu ietekmi uz bankas aktuālo kredītportfeli, ņemot vērā saistību neizpildes un zaudējumu līmeņus pēc klientu segmenta un nozaru piederības. Šādi var noteikt dažādu portfeļa daļu jutīgumu, ļaujot bankai efektīvāk pārvaldīt risku. Arī lielo riska darījumu ietekme tiek noteikta, modelējot viena vai vairāku saistību neizpildes gadījumu sekas, neņemot vērā to investīciju līmeņa reitingu.

Tirgus risks Savu portfeļu stresa testiem SEB banka lieto gan vēsturiskos, gan uz nākotni vērstos scenārijus. Scenāriji tiek regulāri pārskatīti un ir daļa no SEB banka izstrādātās tirgus pieļaujamā riska struktūras. Stresa testi aptver galvenos riska faktoros, kuri būtiski SEB bankas portfeļiem.

Operacionālais risks Galvenie ekonomikas faktori recesijas scenārijā korelē ar vēsturiski novērotiem operacionāliem zaudējumiem gan SEB bankā, gan komercbanku sektorā, lai radītu paredzamos zaudējumus katrā nelabvēlīgā scenārijā. Kā īpašus gadījumus izskata arī unikālus, ļoti maz ticamus scenārijus, piemēram, krāpnieciska biržas māklera gadījums, lai pretstatītu to sekas kā nenozīmīgās, tā smagās recesijās.

Komercdarbības risks/finansējuma risks Galvenie ekonomikas kritēriji korelē ar vēsturiski novērotiem tirdzniecības un komisiju ienākumiem kopā ar iespējamo izmaksu prognozēm. Neto procentu ieņēmumi tiek novērtēti, izmantojot scenārija procentu likmi un kredītriska starpības datus. Kopumā, vairumā gadījumu scenāriju rezultāts ir saimnieciskās darbības peļņas samazinājums pirms kredīta, tirgus un operacionālā riska zaudējumiem.

KAPITĀLA RĀDĪTĀJI

Pievienotajā tabulā ir atspoguļoti dati (pašu kapitāls, riska darījumu vērtības, kapitāla rādītāji) saskaņā ar Bāzeles III prasībām.

4. tabula. Kapitāla rādītāji

EUR, tūkst.	31.12. 2015.	31.12. 2014.
Pašu kapitāls		
Pirmā līmeņa pamata kapitāls	390 789	381 557
Pirmā līmeņa kapitāls	390 789	381 557
Pašu kapitāls	390 789	381 557
Riska darījumu riska svērtās vērtības		
Kopējās riska darījumu riska svērtās vērtības	1 707 690	2 055 084
Kopējās pašu kapitāla prasības	136 615	164 407
Pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs	22.88%	18.57%
Pirmā līmeņa kapitāla rādītājs	22.88%	18.57%
Kopējais kapitāla rādītājs	22.88%	18.57%
Pašu kapitāla attiecība pret kapitāla prasībām	2.86	2.32
Minimālais pirmā līmeņa pamata kapitāla un kapitāla saglabāšanas rezerves rādītājs	7%	7%
→ kapitāla saglabāšanas rezerves rādītājs	2.5%	2.5%
Pieejams pirmā līmeņa pamata kapitāls kapitāla saglabāšanas rezerves segšanai ⁽¹⁾	18.38%	14.07%
Pārejas noteikumi – „Bāzeles I” minimums		
Pašu kapitāla prasības minimums saskaņā ar Bāzeles I	144 022	149 655
Pašu kapitāls pēc Bāzeles I	404 330	407 366
Pašu kapitāla attiecība pret kapitāla prasībām	2.81	2.72
Sviras rādītājs		
Kopējā ekspozīcija priekš sviras rādītāja aprēķina	3 850 514	3 987 545
→ bilances pozīcijas	3 613 803	3 689 653
→ ārpusbilances pozīcijas	236 711	297 892
Sviras rādītājs	10.15%	9.57%

⁽¹⁾ Minimālais pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs 4.5%, bez kapitāla saglabāšanas rezerves. Minimālais pašu kapitāla rādītājs ir 8%

5. tabula. Pašu kapitāls

EUR, tūkst.	31.12. 2015.	31.12. 2014.
Pašu kapitāls	390 789	381 557
Pirmā līmeņa pamata kapitāls	390 789	381 557
Pirmā līmeņa pamata kapitāla instrumenti	150 356	150 356
→ apmaksātais pamatkapitāls	145 283	145 283
→ akciju emisijas uzcenojums	5 073	5 073
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	259 120	259 208
Citi uzkrātie ienākumi, kas netiek atspoguļoti peļņas vai zaudējumu aprēķinā	13 321	5 105
Citas rezerves	290	290
Pirmā līmeņa pamata kapitāla korekcija – prudenciālie filtri	(2 261)	(1 957)
→ patiesās vērtības guvumi vai zaudējumi, kas rodas no iestāžu pašas kredītriska saistībā ar no atvasinātajiem instrumentiem izrietošām saistībām	(1 901)	(1 766)
→ piesardzīgas vērtēšanas prasības – vērtības korekcija (-)	(360)	(191)
Nemateriālie aktīvi	(7 055)	(3 940)
Paredzamo zaudējumu pārsniegums pār vispārējām un specifiskajām kredītriska korekcijām un papildu vērtības korekcijām	(14 989)	(22 400)
Citas pirmā līmeņa pamata kapitāla pārejas korekcijas	(7 993)	(5 105)
Kopējās riska darījumu riska svērtās vērtības	1 707 690	2 055 084
Kapitāla rādītāji un kapitāla līmeņi		
Pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs	22.88%	18.57%
Pirmā līmeņa pamata kapitāla pārpalikums (+)/ deficīts (-)	313 943	289 078
Pirmā līmeņa kapitāla rādītājs	22.88%	18.57%
Pirmā līmeņa kapitāla pārpalikums (+)/deficīts (-)	288 328	258 252
Kopējais kapitāla rādītājs	22.88%	18.57%
Kopējais kapitāla pārpalikums (+)/ deficīts (-)	254 174	217 150
Kopējo kapitāla rezervju prasība	2.5%	2.5%
Kapitāla saglabāšanas rezerve (%)	2.5%	2.5%
Kapitāla saglabāšanas rezerve	42 692	51 377
Atbrīvojumi saistībā ar atskaitījumiem no pirmā līmeņa pamata kapitāla posteņiem		
Atliktā nodokļa aktīvi, kuru realizācija ir atkarīga no peļņas gūšanas nākotnē, un kuri iziet no laika noviržu izraisītas pagaidu starpības	542	4 022
Pārējās noteikumi – korekcijas atskaitījumiem		
Nerealizētā peļņa, kas novērtēta pēc patiesās vērtības	(7 993)	(5 105)

6. tabula. Bilances pozīcijas

EUR, tūkst.	31.12. 2015.	31.12. 2014.
Aktīvi		
Kase un prasības pret Latvijas Banku	765 093	712 537
Prasības pret kredītiestādēm	76 738	196 800
Izsniegtie kredīti	2 393 950	2 485 115
Tirgojamie vērtspapīri	-	-
Vērtspapīri pēc patiesās vērtības ar pārvērtēšanu peļņā vai zaudējumos	142 800	75 096
Pārdošanai pieejamie vērtspapīri	13 790	23 361
Atvasinātie finanšu instrumenti	100 815	45 543
Līdzdalība asociēto uzņēmumu pamatkapitālā	-	-
Nemateriālie aktīvi	7 055	3 940
Pamatlīdzekļi	9 723	9 935
Uzņēmumu ienākuma nodokļa aktīvs	-	45
Atliktā ienākuma nodokļa aktīvs	759	4 244
Pārējie aktīvi	27 561	37 607
Kopā aktīvi	3 538 284	3 594 223
Saistības		
Saistības pret kredītiestādēm	836 194	986 464
Noguldījumi	2 111 977	2 089 664
Atvasinātie finanšu instrumenti	101 208	45 673
Uzņēmumu ienākuma nodokļa saistības	615	33
Atliktā ienākuma nodokļa saistības	217	222
Pārējās saistības	28 163	32 611
Kopā saistības	3 078 374	3 154 667
Kapitāls un rezerves		
Pamatkapitāls	145 283	145 283
Akciju emisijas uzcenojums	5 073	5 073
Rezerves kapitāls	289	289
Pārdošanai pieejamo vērtspapīru pārvērtēšanas rezerve	13 322	5 105
ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	1 770	1 454
Nesadalītā peļņa	294 173	282 352
→ iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	259 120	259 208
→ pārskata gada nesadalītā peļņa	35 053	23 144
Kopā kapitāls un rezerves	459 910	439 556
Kopā saistības, kapitāls un rezerves	3 538 284	3 594 223

7. tabula. Kapitāla instrumenti

31.12.2015.		
1	Iesniedzējs	AS SEB Banka reģ.Nr. 40003151743
2	Unikālais identifikators	SE0000148884
3	Tiesību akts, kas reglamentē instrumentu	Latvijas Republikas Komerclikums
<i>Regulatīvā procedūra</i>		
4	KPR pārejas posma noteikumi	Pirmā līmeņa pamata kapitāls
5	KPR noteikumi pēc pārejas posma	Pirmā līmeņa pamata kapitāls
6	Atbilstošs solo/(sub-) konsolidēti/ solo un (sub-) konsolidēti	Solo & konsolidēti
7	Instrumenta veids	Akcijas
8	Summa, kas atzīta regulējošām prasībām atbilstošā kapitālā	EUR 145 283 tūkst.
9	Instrumenta nominālā summa	103 774 tūkst. vienas kategorijas akcijās ar vienādām balsu tiesībām
9a	Instrumenta emisijas cena	Visu Bankas akciju nominālvērtība ir 1.40 EUR
9b	Instrumenta dzēšanas cena	N/A
10	Uzskaites klasifikācija	Akcionāru pašu kapitāls
11	Emisijas sākotnējais datums	28.09.1993.
12	Beztermiņa vai ar termiņu	Beztermiņa
13	Sākotnējā termiņa datums	Beztermiņa
14	Emitenta iespēja atsaukt, attiecībā, uz kuru jāsaņem iepriekšējs uzraudzības iestāžu apstiprinājums	NĒ
15	Atsaukšanas datums pēc izvēles, iespējamie atsaukšanas datumi un dzēšanas summa	N/A
16	Attiecīgā gadījumā vēlāki atsaukšanas datumi	N/A
<i>Kuponi / dividendes</i>		
17	Fiksētas vai mainīgas dividendes / kuponi	Fiksētas, ikgadējie maksājumi
18	Kupona likme un jebkāds ar to saistīts indekss	N/A
19	Dividenžu bloķēšanas noteikumu esamība	NĒ
20a	Ar pilnu rīcības brīvību, ar daļēju rīcības brīvību vai obligāti (laika ziņā)	Obligāti
20b	Ar pilnu rīcības brīvību, ar daļēju rīcības brīvību vai obligāti (summas ziņā)	Obligāti
21	Pieaugošu maksājumu vai citu dzēšanu veicinošu nosacījumu esamība	NĒ
22	Nekumulatīvi vai kumulatīvi	N/A
23	Konvertējami vai nekonvertējami	Nekonvertējami
24	Ja konvertējami, konvertācijas izraisītājmehānisms	N/A
25	Ja konvertējami, pilnībā vai daļēji	N/A
26	Ja konvertējami, konvertācijas likme	N/A
27	Ja konvertējami, obligāta vai izvēles konvertācija	N/A
28	Ja konvertējami, norādīt tā instrumenta veidu, kurā konvertē	N/A
29	Ja konvertējami, norādīt tā instrumenta emitentu, kurā instrumentu konvertē	N/A
30	Samazināšanas iezīmes	NĒ
31	Ja samazināti, samazināšanas izraisītājmehānisms	N/A
32	Ja samazināti, pilnībā norakstīti vai daļēji samazināti	N/A
33	Ja samazināti, pastāvīgi vai uz laiku	N/A
34	Ja samazināti uz laiku, atjaunināšanas mehānisms	N/A
35	Pozīcija subordinācijas hierarhijā likvidācijas gadījumā (norādīt tāda instrumenta veicu, kas hierarhijā ir nākamais virs instrumenta)	N/A
36	Neatbilstīgas pārejas posma iezīmes	NĒ
37	Ja jā, norādīt prasībām neatbilstīgas iezīmes	N/A

Saskaņā ar Komisijas noteikumu (EU) No. 1423/2013 3. pantu

8. tabula. Pašu kapitāla prasības

EUR, tūkst.	31.12.2015.		31.12.2014.	
	Riska darījumu vērtības	Pašu kapitāla prasības ⁽³⁾	Riska darījumu vērtības	Pašu kapitāla prasības ⁽³⁾
Kredītrisks, standartizētā pieeja				
Riska darījumi ar centrālajām pašvaldībām un centrālajām bankām	16 174	1 294	-	-
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām un vietējām pašpārvaldēm	-	-	4	-
Riska darījumi ar iestādēm	-	-	-	-
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	3 176	254	819	66
Riska darījumi ar privātpersonām, vai mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem	45 359	3 629	42 581	3 406
Riska darījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	174	14	122	10
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	1 663	133	2 581	206
Citi posteņi	23 016	1 841	42 336	3 387
Kopā Kredītrisks ar standartizēto pieeju	89 562	7 165	88 443	7 075
Kredītrisks, uz iekšējiem reitingiem balstīta pieeja				
Riska darījumi ar iestādēm	47 052	3 764	74 645	5 972
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	1 123 977	89 918	1 353 642	108 291
→ no kuriem riska darījumi ar maziem vai vidējiem uzņēmumiem	671 235	53 699	815 754	65 260
→ no kuriem specializētās kreditēšanas riska darījumi	8 430	674	22 827	1 826
→ no kuriem riska darījumi ar lieliem uzņēmumiem	444 312	35 545	515 061	41 205
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU ⁽⁴⁾ :	286 530	22 922	364 317	29 145
→ no kuriem riska darījumi, kas pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	212 220	16 978	277 202	22 176
→ no kuriem atbilstīgi atjaunojamie riska darījumi	24 777	1 982	26 423	2 114
→ no kuriem riska darījumi ar maziem un vidējiem uzņēmumiem	27 476	2 198	36 954	2 956
→ no kuriem citi riska darījumi	22 057	1 765	23 738	1 899
Kopā Kredītrisks ar uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju	1 457 558	116 605	1 792 604	143 408
Tirgus risks				
Pozīcijas risks	413	33	150	12
Ārvalstu valūtas risks	10 221	818	10 075	806
Kopā Tirgus risks	10 634	851	10 225	818
Operacionālais risks				
Attīstītās mērīšanas pieeja	149 855	11 988	163 761	13 101
Kopā Operacionālais risks	149 855	11 988	163 761	13 101
Kredīta vērtības korekcijas risks				
Standartizētā metode	81	7	51	4
Kopā Kredīta vērtības korekcijas risks	81	7	51	4
KOPĀ	1 707 690	136 615	2 055 084	164 406

⁽³⁾ Saskaņā ar Regulu (ES) No. 575/2013 pašu kapitāla prasība ir 8%

⁽⁴⁾ Mazie vai vidējie uzņēmumi

KREDĪTRISKS

Kredītrisks ir zaudējumu risks, ja parādnieks nepilda savas saistības pret SEB. Šī definīcija iekļauj arī darījuma partnera risku, kas rodas no tirdzniecības darījumiem, kā arī valsts risku un norēķinu risku.

KREDĪTRISKA PĀRVALDĪBA

SEB dominējošais risks ir kredītrisks, kas rodas kreditēšanas darījumos, kā arī ar ārpusbilances saistībām pret klientiem, tostarp lielajiem uzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, finanšu institūcijām, publiskā sektora organizācijām un privātpersonām. Papildus kredītportfelim SEB kredītriska darījumos ir iekļauti parāda instrumenti un repo darījumi (līgumi par aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu).

Kredītriska politika un apstiprināšanas process

SEB kredītpolitikas galvenais princips ir tas, ka visu veidu kreditēšana pamatojas uz kredīta analīzi un ir proporcionāla klienta naudas plūsmai un spējai atmaksāt kredītu. Klientiem jābūt bankai zināmiem un aizdevuma mērķim jābūt pilnībā saprotamam.

Kredīta apstiprinājums pamatojas uz klienta kredītspējas un kredīta veida novērtējumu. Pie būtiskākajiem faktoriem pieder klienta pašreizējais un paredzamais finanšu stāvoklis un aizsardzība, ko sniedz līgumi un nodrošinājums. Kredīta apstiprināšanas procesā tiek ņemts vērā piedāvātais darījums, kā arī klienta vispārējā sadarbība ar banku. Process atšķiras atkarībā no klienta veida (piemēram, privātpersona, uzņēmums vai institucionālais klients), klienta riska līmeņa, kā arī darījuma apjoma un veida. Lielajiem korporatīvajiem klientiem īpaši būtiska ir neatkarīga un profesionāla kredīta analīze. Mājsaimniecību un mazo uzņēmumu gadījumā kredīta apstiprināšanas process bieži pamatojas uz kredītspējas novērtēšanas sistēmām. Katrs nozīmīgs kreditēšanas lēmums jāapstiprina neatkarīgam kredītu pārvaldītājam.

Kreditēšanas lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz hierarhisku struktūru, kurā augstākā kredīta piešķiršanas institūcija ar nedaudziem izņēmumiem ir SEB Grupas Riska komiteja. Grupas Riska komitejas pakļautībā ir Divīziju kredīta komitejas, kā arī vietējās kredīta komitejas atkarībā no klienta atrašanās vietas, tām pieder nelielas apstiprināšanas pilnvaras, kas tiek piešķirtas noteiktām bankas amatpersonām. Katra līmeņa apstiprināšanas pilnvarojumus nosaka, pamatojoties uz riska apjomu un izmantojot kvantitatīvos, kā arī kvalitatīvos kritērijus.

SEB kredītu politikas atspoguļo bankas pieeju uzņēmuma ilgtspējas veicināšanā, kā aprakstīts Uzņēmuma ilgtspējas politikā, Vides politikā un Uzņēmuma ilgtspējas kredītpolitikā. Oficiāli ziņojumi par klimata pārmaiņām, bērnu nodarbinātību un piekļuvi saldūdenim, kā arī nozares sektora politikām, veido daļu no kredīta piešķiršanas procesa un tiek izmantoti dialogā ar klientiem.

Kredītriska mazināšana un nodrošinājums

Izvēloties konkrētu kredītriska mazināšanas metodi, tiek ņemta vērā tās piemērotība attiecīgajam produktam un klientam, tās juridiskā īstenojamība, kā arī pieredze un spēja pārvaldīt un kontrolēt konkrēto metodi. Visnozīmīgākās kredītriska mazināšanas metodes ir ķīlas, galvojumi un vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu. Visizplatītākie ķīlu veidi ir nekustamais īpašums, kustamais īpašums un finanšu nodrošinājumi.

Lielu korporatīvo klientu gadījumā kredītrisku parasti mazina, izmantojot ierobežojošas saistības kredītlīgumos, tostarp aktīvu apgrūtināšanu. Šim klientu segmentam īpaši būtiska ir neatkarīga un profesionāla kredīta analīze. Uzņēmumu apkalpošanas nodaļas Kredīta analīzes daļa nepieciešamības gadījumā sniedz neatkarīgu analīzi un kredīta slēdzienus komercdarbības nodaļām visā bankā, kā arī kredīta komitejām.

Visas korporatīvā nodrošinājuma vērtības vismaz reizi gadā pārskata attiecīgās kredīta komitejas. Atlikto kredītsaistību nodrošinājuma vērtības izskata biežāk. Parasti nodrošinājuma vērtību aprēķina, pamatojoties uz aprēķināto aktīva tirgus vērtību ar konservatīvu atlaidi. Tirgus vērtību dokumentē neatkarīgā ārējā vērtējumā vai, ja piemērojams, rūpīgi pamatotā neatkarīgā iekšējā aprēķinā.

Vispārējā dažādu kredītriska mazināšanas metožu kontroles procesā ir iekļautas kredīta pārskatīšanas un apstiprināšanas prasības, īpašas kredīta produkta politikas, kā arī kredītriska pārraudzība un kontrole. Gan pakļautība riskam, gan risku mazinošā nodrošinājuma vērtība tiek regulāri pārraudzīta. Biežums ir atkarīgs no darījuma partnera veida, darījuma struktūras un nodrošinājuma veida. Dažādu instrumentu un komercdarbības nodaļu kontroles process atšķiras.

Limiti un pārraudzīšana

Lai pārvaldītu katra atsevišķa klienta vai klientu grupas kredītrisku, tiek noteikts limits, kas atspoguļo maksimālo pakļautību riskam, kādu ir gatava uzņemties SEB. Limiti ir noteikti arī kopējam riska apjomam pa valstīm konkrētās riska klasēs, konkrētos klientu segmentos un norēķinu riskiem – tirdzniecības operācijās.

SEB regulāri pārskata tās kredītriska darījumu kvalitāti. Visus kopējos limitus un riska klases vismaz reizi gadā pārskata kredīta apstiprināšanas institūcija (kredīta komiteja, kurā ir vismaz divas bankas amatpersonas ar Valdes apstiprinātās SEB Grupas Kredīta instrukcijas pilnvarojumu). Augsta riska darījumi tiek cieši pārraudzīti un pārskatīti vismaz reizi ceturksnī, tiek pētīta to veiktspēja, perspektīvas, parāda apkalpošanas kapacitāte un iespējamā nepieciešamība pēc uzkrājumiem. Mērķis ir laikus identificēt tāds kredītus, kuriem ir paaugstināts zaudējumu risks, un kopīgi ar klientu rast risinājumu, kas ļautu klientam izpildīt savas finanšu saistības un SEB samazināt vai izvairīties no kredīta zaudējumiem.

Aizdevumi, kuru līguma noteikumi ir tikuši grozīti par labu klientam tā finansiālo grūtību dēļ, tiek dēvēti par pārstrukturētiem aizdevumiem. Pārstrukturēšanas nosacījumi variē no pamatsummas maksājumu atlikšanas (visbiežāk) līdz pārfinansēšanai ar jauniem noteikumiem un parādu norakstīšanai. Līguma noteikumu grozījumi var būt tik būtiski, ka var rasties nepieciešamība atzīt kredīta vērtības samazināšanos. Lemtiesīga kredīta komiteja apstiprina pārstrukturēšanas pasākumus, kā arī lemj par kredīta statusu.

Uzkrājumu process kredītiem ar samazinātu vērtību

Uzkrājumi tiek veidoti iespējamiem kredīta zaudējumiem individuāli izvērtētos aizdevumos un portfeļa ietvaros izvērtētos aizdevumos. Aizdevumi korporatīvajiem, nekustamā īpašuma un institucionālajiem darījumu partneriem vispirms tiek izvērtēti individuāli un tiek veidoti konkrēti uzkrājumi identificētajiem aizdevumiem ar samazinātu vērtību (individuāli izvērtēti aizdevumi ar samazinātu vērtību). Aizdevumi, kuriem tiek atzīta vērtības samazināšanās, pamatojoties uz individuālu izvērtējumu, un kuriem ir līdzīgas iezīmes, tiek sagrupēti un to vērtības mazināšanās tiek izvērtēta kolektīvi. Privātpersonām un maziem uzņēmumiem izsniegtu aizdevumu izvērtēšana parasti tiek veikta, pamatojoties uz portfeli (portfeļi izvērtēti aizdevumi).

KREDĪTRISKA MĒRĪŠANA

Iekšējā riska klašu noteikšanas sistēma

Riska klašu noteikšanas (*Risk class assignment – RCA*) sistēmai ir galvenā loma *SEB* korporatīvo klientu kredītriska izvērtēšanā, tostarp uzņēmumu, nekustamo īpašumu apsaimniekošanas, finanšu institūciju un specializētās kredītēšanas izvērtēšanā. *SEB* iekšējā *RCA* sistēma ir rīks, ar kuru klientus sadala riska klasēs no 1 līdz 16, kur, saskaņā ar Bāzeles saistību neizpildes definīciju, riska klasei 1 atbilst riski ar viszemāko saistību neizpildes pakāpi un ar riska klasi 16 tiek apzīmēti darījuma partneri, kuri nepilda saistības. Trīs pirms saistību nepildīšanas riska klases ir definētas kā "uzraugāmās" riska klases.

Bāzeles mazo riska darījumu segmentiem, galvenokārt mājokļu kredītiem un citiem maziem riska darījumiem (privātpersonas un mazi uzņēmumi), *SEB*, izsniedzot aizdevumu un izvērtējot iespējamo klienta nespēju izpildīt saistības, izmanto kredītu vērtēšanas (scoringa) sistēmas, klientiem pēc tam tiek iekļauti vienā grupā ar visiem tiem klientiem, kuriem pastāv līdzīga saistību neizpildes varbūtība. Pie kredītpējas novērtējuma sistēmas galvenajiem faktoriem ir pieskaitāmi par esošajiem klientiem pieejamie maksājumu veikšanas rādītāji. Jaunie klienti, kuriem nav bankas kredītvēstures, tiek vērtēti, izmantojot publiski pieejamo informāciju un rūpīgi pārbaudītos riska indikatorus. *SEB* izmanto vietējus un pielāgotus kredīta vērtēšanas modeļus dažādiem produktu segmentiem, jo par katru produktu pieejamie dati un klientu īpatnības parasti atšķiras. Attīstīto iekšējo reitingu (*IRB Advanced*) segmentos tiek modelēti arī zaudējumi saistību neizpildes gadījumā (*LGD*) un kredīta konversijas faktori (*CCF*), pamatojoties uz iekšējiem un ārējiem datiem.

SEB RCA noteiktās riska klases tiek tiešā veidā izmantotas ikvienā kredītriska lēmumā, kā arī šādās jomās:

- deleģēto kredīta apstiprināšanas limitu noteikšana;
- kredītpolitikas ierobežojumu noteikšana;
- kredītportfeļa pārraudzība un pārvaldība;
- kredīta zaudējumu prognozēšana un nodrošināšanās pret tiem;
- kredītu cenu noteikšana;
- *SEB* biznesa kapitāla aprēķins;
- *SEB* riska svērtās vērtības apmēra un regulatorā kapitāla aprēķins.

SEB RCA sistēma pamatojas gan uz kvalitatīvo, gan kvantitatīvo risku analīzi un izvērtē darījuma partnera finanšu riska un biznesa riska profilu, tostarp vides, sociālos un vadības aspektus. Izpratne par atmaksāšanas spēju, apvienojot finanšu analīzi ar īpašnieku struktūras un biznesa pārvaldības izvērtējumu, kā arī padziļinātas

Kredītportfeļa analīze un stress testi

Vispārējo kredītportfeļi regulāri pārskata un izvērtē, pamatojoties uz nozari, ģeogrāfiju, riska klasi, produkta veidu, apjomu un citiem parametriem. Padziļināta analīze tiek veikta riska koncentrācijai ģeogrāfiskos un nozares sektoros, kā arī atsevišķo lielo uzņēmumu grupās gan tiešo un netiešo risku, gan nodrošinājuma un galvojumu ziņā.

SEB ikgadējā iekšējā kapitāla pietiekamības izvērtēšanas procesa ietvaros regulāri tiek veikti kredītportfeļa stress, tostarp reversie stress testi. Ja nepieciešams, tiek veiktas konkrētu sektoru un apakšportfeļu jutīguma analīzes un testi.

zināšanas par klienta komercdarbības modeli ir *SEB* kredīta kultūras pamata iezīmes. *RCA* sistēmā parādnieka dažādos aspektus izvērtē, salīdzinot tos ar aprakstošu definīciju kopumu. Lai panāktu kvalitatīvu parādnieka risku izvērtējumu, izmanto finanšu rādītājus, līdzīgu grupu salīdzinājumu, kredītpējas novērtējuma rīkus un cauri-ciklam (through-the-cycle) analīzes. *RCA* sistēmas rezultātus izvērtē *SEB* kredīta piešķiršanas institūcijas, skatot tos kopsakarā ar parādnieka un darījumu izvērtējumu par katru kredīta pieteikumu. Katru gadu visas *RCA* sistēmas tiek pārskatītas no kvantitatīvā un kvalitatīvā skatupunkta, iekļaujot lietojuma testu.

Kredītriska novērtēšana

Kapitāla prasību un paredzamo zaudējumu aprēķināšanas metodika, izmantojot iekšējo reitingu (*Internal Rating Based – IRB*) pieeju, aptver riska parametrus, tostarp saistību neizpildes varbūtību (*Probability of Default – PD*), riska darījumu apjomu saistību neizpildes brīdī (*Exposure at Default – EAD*), atmaksas termiņu (*Maturity – M*) un zaudējumus saistību neizpildes gadījumā (*Loss Given Default – LGD*).

Saistību neizpildes varbūtība

SEB RCA sistēmu galvenokārt izmanto, lai noteiktu saistību neizpildes varbūtību (*PD*) vai risku, ka darījuma partneris neizpilda savas maksājuma saistības. Konkrēta segmenta riska klasei atbilst ar segmentu saistīta *PD* skala, kas pamatojas uz attiecīgā segmenta vēsturisko saistību neizpildes statistiku. Statistiskā analīze liecina, ka *SEB* riska klases vēsturiski ir uzrādījušas atšķirīgas saistību neizpildes tendences, piemēram, sliktākas riska klases uzrāda augstākus saistību neizpildes rādītājus nekā labākas riska klases gan labos, gan sliktos laikos, tādējādi stiprinot *RCA* sistēmas risku diferenciacijas spēju.

Ciklu aptverošas saistību neizpildes varbūtības (*TTC PD*) vērtības aprēķina kā iekšējo vēsturiski novēroto saistību neizpildes biežumu vidējās vērtības vienā vai vairākos pilnos kredīta ciklos, tostarp piesardzības rezerves iespējamās nenoteiktības dēļ. Iekšējie dati ir papildināti ar attiecīgu ārējo statistiku par saistību neizpildi/bankrotu iestāšanos, lai noteiktu *SEB* iekšējos laika intervālus un lai prognozētu visu ciklu aptverošu līmeni katrā segmentā.

Turpmāk redzamajā tabulā ir sniegtas *TTC PD* augšējās un apakšējās vērtības *SEB* riska klašu kopumam, un tā attēlo aptuveno atbilstību divu reitinga aģentūru reitinga skalām. Šāda atbilstība pamatojas uz līdzību starp metodi un definīcijām, ko lieto *SEB* un šīs aģentūras, lai vērtētu parādniekus. Atbilstība pamatojas uz *SEB PD* skalu un *S&P* publicēto ilgtermiņa saistību neizpildes vēsturi katrai reitinga kategorijai, kas parāda *SEB* riska klašu atbilstību *S&P* skalai.

9. tabula. Riska klašu skalas struktūra PD dimensijās

	Zemākais PD	Moody's	S&P
Investīciju pakāpe	0.00%	Aaa	AAA
	0.01%	Aa	AA
	0.02%	Aa	AA
	0.03%	A	A
	0.06%	A	A
	0.08%	A	A
	0.12%	Baa	BBB
	0.17%	Baa	BBB
	0.24%	Baa	BBB
Normāls bizness	0.33%	Baa	BBB
	0.46%	Ba	BB
	0.64%	Ba	BB
	0.89%	Ba	BB
	1.24%	Ba	BB
	1.74%	B	B
	2.43%	B	B
	3.41%	B	B
Uzraugāmie	5%	B	B
	7%	B	B
	9%	Caa	CCC
	13%	Caa	CCC
	22%	C	C
	40%	C	C
100%	Default	Default	

Bāzeles mazo riska darījumu segmentā PD vērtības ir iedalītas PD grupās, lai tādējādi veidotu grupas ar darījumu partneriem, kuriem ir līdzīga riska uzvedība. Visas PD vērtības risku grupām tiek noteiktas visam ekonomiskam ciklam, un tās uzrāda vēsturiski atšķirīgas saistību neizpildes tendences, piemēram, sliktākas riska grupas uzrāda augstākus saistību neizpildes rādītājus nekā labākas riska grupas gan labos, gan sliktos laikos līdzīgi kā korporatīvajā RCA sistēmā.

Zaudējumi saistību neizpildes gadījumā un kredīta konversijas faktors

Zaudējumu saistību neizpildes gadījumā (LGD) un kredīta konversijas faktora (Credit Conversion Factor – CCF) aprēķini pamatojas uz Grupas vēsturiskajiem datiem kopā ar izmantotajiem attiecīgajiem ārējiem datiem, piemēram, kredīta cikla kalibrēšanai. LGD ir zaudējumu novērtējums no neatmaksāta riska darījuma saistību neizpildes gadījumā un tajā ņem vērā nodrošinājumu, klientu segmentu u. c. faktoros. SEB balsta savus novērtējumus uz iekšējo un ārējo vēsturisko pieredzi vismaz 11 gadu laikā un katra attiecīgā darījuma īpašajām detaļām. LGD aplēses ir veidotas tā, lai norādītu apstākļus smagas ekonomiskās lejupslīdes gadījumā.

Risks saistību neizpildes brīdī

Risku saistību neizpildes brīdī (EAD) novērtē nominālā apjomā (piemēram, aizdevumiem, obligācijām un līzīngā līgumiem), kā procentuālo attiecību no ārpusbilances saistībām (neizmantošanās kredītlīnijas, akreditīvi, galvojumi u. c. ārpusbilances riska darījumi) ar aktuālām tirgus vērtībām kopā ar summu par iespējamo palielināto risku nākotnē, jebkādu nodrošinājumu (ja pastāv atvasināto instrumentu līgumi ar bāzes aktīviem, izņemot ārvalstu valūtu, procentu likmes un vērtspapīru darījumus).

Apmaksas termiņš

Apmaksas termiņu (M) aprēķina kā katra darījuma efektīvo samaksas termiņu.

SEB ekonomiskā kapitāla modelis kredītriskam apvieno visus iepriekš aprakstītos parametrus lietošanai portfeļa modelī, ņemot vērā arī riska koncentrāciju nozaru un ģeogrāfiskajos sektoros, kā arī atsevišķos darījumos ar lielu riska pakāpi.

Būdamā Pasaules Kredīta datu konsorcijs (Global Credit Data Consortium), iepriekš PECCDC) locekle, SEB piedalās datu apmaiņas programmā, kurā vēsturisko PD, EAD un LGD pieredzi ir iespējams salīdzināt ar lielu skaitu starptautisko banku datiem. Apkopotie dati tiek izmantoti, arī aprēķinot parametrus zema riska līmeņa saistību neizpildes portfeļiem, piemēram, lieliem uzņēmumiem un bankām.

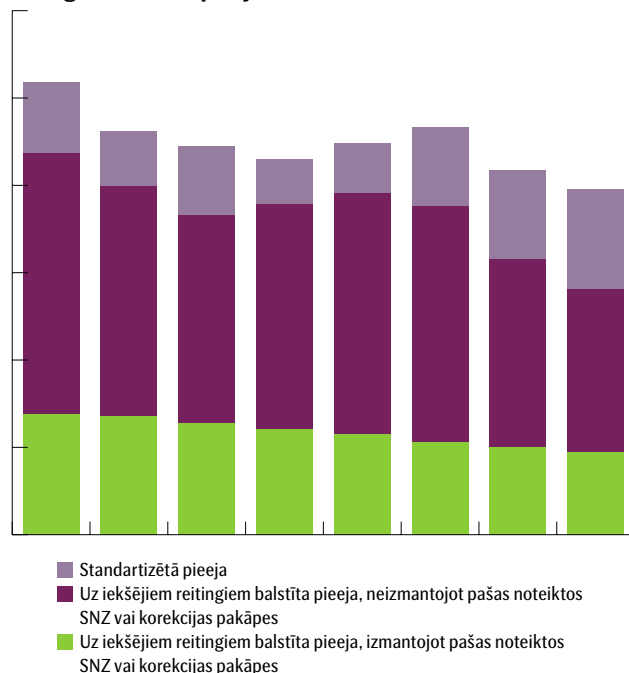
Reitinga sistēmas un vērtēšanas modeļu validācija

Riska reitingu sistēmas sniegumu pārskata riska organizācija saskaņā ar Riska mērīšanas sistēmu apstiprināšanas, pārskatīšanas un validācijas instrukciju. Validācija tiek veikta, lai pārliecinātos, ka SEB RCA sistēma darbojas pietiekami kvalitatīvi un ka tā tiek izmantota atbilstoši ārējiem noteikumiem, iekšējiem noteikumiem un instrukcijām. Validāciju veic noteikta riska organizācijas struktūra, kas darbojas neatkarīgi no tām, kas atbild par darījuma partneru riska klašu noteikšanu.

10. tabula. Saistību neizpildes varbūtību pārbaudes

Parametri / segmenti	Riska darījumi ar korporatīvo segmentu		Riska darījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	
	2015	2014	2015	2014
ODF (skaits)	1.50%	0.90%	1.01%	0.93%
ODF (riskā darījumi)	2.00%	0.21%	1.79%	1.38%
PD (skaits)	2.45%	3.20%	2.40%	3.00%
PD (riskā darījumi)	1.94%	2.43%	2.73%	3.46%

11. tabula. Riska darījumu vērtības dalījums pēc piemērojamām pieejām: Standartizētā pieeja un uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja

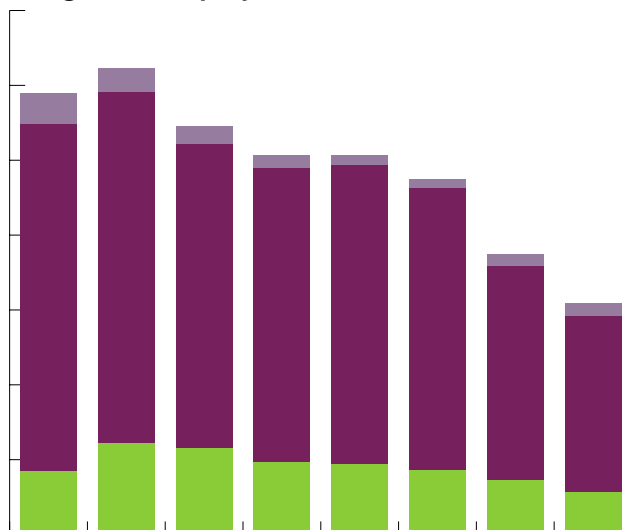

IRB un standartizētie modeļi

IRB apstiprināšanas un ieviešanas plāns

Kopš 2008. gada SEB izmanto iekšēji izstrādātus PD modeļus absolūtajam vairākumam mazo riska darījumu portfeļu, kā arī iekšēji izstrādātus PD, LGD un CCF modeļus, lai aprēķinātu regulatora kapitāla prasības.

12. tabula. Riska darījumu riska svērtās vērtības dalījums pēc piemērojamām pieejām: Standartizētā pieeja un uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja

- Standartizētā pieeja
- Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja, neizmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes
- Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes

Standartizētā pieeja

Standartizēto pieeju izmanto centrālo valdību un centrālo banku, kā arī pašvaldību un valsts iestāžu riska darījumiem. Saskaņā ar regulējumu jāizmanto vai nu eksporta kredīta aģentūras (piemēram, Zviedrijas Eksporta kredītu galvojumu padomes) sniegts reitings vai, ja tāds nav pieejams, atzītas kredītreitinga aģentūras, piemēram, *Moody's*, *S&P* vai *Fitch*, valsts reitings.

Saskaņā ar regulējumu vietējo iestāžu riska vērtējums pamatojas uz attiecīgās centrālās valdības reitingu, nevis uz pašas vietējās iestādes reitingu.

Turpmāk redzamajā tabulā ir attēloti "Bāzele III" ziņotie centrālo valdību, centrālo banku, pašvaldību un iestāžu riska darījumi sadalījumā pēc kredīta kvalitātes.

13. tabula. Kredīta kvalitātes pakāpe

SEB riska klases	Standard&Poor's reitingi	Moody's reitingi	Riska darījumu vērtība, EUR, tūkst.	
			31.12.2015.	31.12.2014.
1-4	AAA līdz A-	Aaa līdz A3	1	1
5-7	BBB+ līdz BBB-	Baa1 līdz Baa3	923 232	784 790
8-10	BB+ līdz BB-	Ba1 līdz Ba3	-	-
11-12	B+ līdz B	B1 līdz B2	-	-
13-16	B- līdz D	B3 līdz C	-	-
			923 233	784 791

INFORMĀCIJA PAR KREDĪTRISKU

Šajā sadaļā esošās kredītriska tabulas iekļauj ārpusbilances posteņu riska darījumus, kas pamatojas uz lietotajiem atbilstošajiem kredīta pārrēķināšanas koeficientiem. Tabulas neiekļauj riska darījumus, par kuriem ir ziņots saskaņā ar tirdzniecības portfeļa noteikumiem.

14. tabula. Kredītriska kopskats

31.12. 2015. EUR, tūkst.	Oriģinālās darījumu vērtības	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības	Pašu kapitāla prasības
Riska darījumi ar iestādēm	200 888	196 855	47 052	3 764
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	1 797 187	1 661 433	1 123 977	89 918
- mazie vai vidējie uzņēmumi	1 093 205	1 025 386	671 235	53 699
- specializētā kreditēšana	11 656	11 648	8 430	674
- lielie uzņēmumi	692 326	624 399	444 312	35 545
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	966 327	946 964	286 530	22 922
- pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	719 379	719 379	212 220	16 978
- atbilstīgi atjaunojamie	68 637	54 412	24 777	1 982
- mazie un vidējie uzņēmumi	130 857	125 649	27 476	2 198
- citi darījumi	47 453	47 524	22 057	1 765
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	2 964 401	2 805 253	1 457 558	116 605
Standartizētā pieeja	1 169 235	1 152 498	89 562	7 165
KOPĀ	4 133 636	3 957 751	1 547 120	123 770

KREDĪTRISKS

31.12. 2014. EUR, tūkst.	Originālās darījumu vērtības	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības	Pašu kapitāla prasības
Riska darījumi ar iestādēm	269 860	269 053	74 645	5 972
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	1 961 268	1 880 734	1 353 642	108 291
- mazie vai vidējie uzņēmumi	1 139 150	1 113 404	815 754	65 260
- specializētā kreditēšana	12 479	12 456	22 827	1 826
- lielie uzņēmumi	809 639	754 874	515 061	41 205
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	1 026 909	1 004 546	364 317	29 145
- pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	755 545	755 545	277 202	22 176
- atbilstīgi atjaunojamie	76 023	56 624	26 423	2 114
- mazie un vidējie uzņēmumi	143 616	140 553	36 954	2 956
- citi darījumi	51 725	51 824	23 738	1 899
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	3 258 037	3 154 333	1 792 604	143 408
Standartizētā pieeja	1 030 705	1 017 835	88 443	7 075
KOPĀ	4 288 742	4 172 168	1 881 047	150 483

Originālās darījumu vērtības ir vērtības pirms kredītriska mazināšanas.

Pašu kapitāla prasības – kopējais kapitāla rādītājs ir 8% saskaņā ar Regulu (ES) No. 575/2013.

15. tabula. Riska darījumu vērtības (EAD) sadalījums pēc riska darījumu kategorijām un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma

31.12. 2015. EUR, tūkst.	Latvija	Lietuva	Igaunija	Zviedrija	Citas valstis	Kopā
Riska darījumi ar iestādēm	5 200	1 496	49 968	116 003	24 188	196 855
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	1 639 808	652	3	244	20 726	1 661 433
- mazie vai vidējie uzņēmumi	1 025 202	184	0	0	0	1 025 386
- specializētā kreditēšana	635	0	0	0	11 013	11 648
- lielie uzņēmumi	613 971	468	3	244	9 713	624 399
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	933 603	593	266	156	12 346	946 964
- pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	707 196	271	121	138	11 654	719 379
- atbilstīgi atjaunojamie	54 137	4	20	10	240	54 412
- mazie un vidējie uzņēmumi	125 441	0	0	0	208	125 649
- citi darījumi	46 829	318	126	8	244	47 524
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	2 578 611	2 741	50 237	116 403	57 261	2 805 253
Standartizētā pieeja	1 152 318	5	20	0	155	1 152 498
KOPĀ	3 730 928	2 747	50 257	116 403	57 416	3 957 751

31.12. 2014. EUR, tūkst.	Latvija	Lietuva	Igaunija	Zviedrija	Citas valstis	Kopā
Riska darījumi ar iestādēm	2 674	2 832	83 252	107 272	73 023	269 053
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	1 854 050	1 146	5 684	6 272	13 582	1 880 734
- mazie vai vidējie uzņēmumi	1 112 773	217	414	-	-	1 113 404
- specializētā kreditēšana	597	-	-	6 028	5 831	12 456
- lielie uzņēmumi	740 680	929	5 270	244	7 751	754 874
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	986 458	595	265	172	17 056	1 004 546
- pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	739 825	282	124	141	15 173	755 545
- atbilstīgi atjaunojamie	56 312	4	21	19	268	56 624
- mazie un vidējie uzņēmumi	139 213	-	-	-	1 340	140 553
- citi darījumi	51 108	309	120	12	275	51 824
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	2 843 182	4 573	89 201	113 716	103 661	3 154 333
Standartizētā pieeja	1 013 125	12	23	4	4 671	1 017 835
KOPĀ	3 856 307	4 585	89 224	113 720	108 332	4 172 168

Ģeogrāfiskais sadalījums norādīts pēc parādnieku rezidentūras valsts

Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas

16. tabula. Riska darījumu vērtības sadalījums pēc atlikušajiem termiņiem

31.12. 2015. EUR, tūkst.	līdz 3 mēn.	3-6 mēn.	6-12 mēn.	1-5 gadi	virš 5 gadiem	Kopā
Riska darījumi ar iestādēm	86 451	521	534	63 529	45 821	196 855
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	209 298	145 292	246 314	886 452	174 077	1 661 433
- mazie vai vidējie uzņēmumi	136 283	94 870	149 608	598 453	46 173	1 025 386
- specializētā kredīvēšana	1 393	3 733	0	6 521	0	11 648
- lielle uzņēmumi	71 621	46 689	96 706	281 478	127 904	624 399
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	84 842	20 990	41 127	151 815	648 190	946 964
- pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	50 690	2 061	4 559	26 701	635 368	719 379
- atbilstīgi atjaunojamie	5 138	4 076	7 529	37 670	0	54 412
- mazie un vidējie uzņēmumi	19 232	13 294	25 276	66 056	1 791	125 649
- citi darījumi	9 782	1 559	3 763	21 387	11 032	47 524
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	380 591	166 803	287 975	1 101 796	868 088	2 805 253
Riska darījumi ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām	787 358	333	33 428	104 306	89 704	1 015 129
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām un vietējām pašpārvaldēm	210	1 990	186	4 113	1 922	8 421
Riska darījumi ar iestādēm	0	0	0	0	0	0
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	3 177	0	0	0	0	3 177
Riska darījumi ar privātpersonām, vai mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem	1 198	1 082	4 272	57 460	7 601	71 613
Riska darījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	0	0	2	3	492	497
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	959	39	16	60	48	1 122
Citi posteņi	13 515	0	542	38 482	0	52 539
Standartizētā pieeja	806 416	3 444	38 446	204 425	99 767	1 152 498
KOPĀ	1 187 007	170 247	326 422	1 306 220	967 855	3 957 751

31.12. 2014. EUR, tūkst.	līdz 3 mēn.	3-6 mēn.	6-12 mēn.	1-5 gadi	virš 5 gadiem	Kopā
Riska darījumi ar iestādēm	206 676	611	5 129	34 570	22 067	269 053
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	303 197	197 917	328 285	842 167	209 168	1 880 734
- mazie vai vidējie uzņēmumi	195 108	97 108	182 409	594 363	44 416	1 113 404
- specializētā kredīvēšana	-	5 192	6 342	922	-	12 456
- lielle uzņēmumi	108 089	95 617	139 534	246 882	164 752	754 874
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	106 297	21 952	44 887	163 165	668 245	1 004 546
- pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	64 963	2 569	5 850	28 067	654 096	755 545
- atbilstīgi atjaunojamie	7 242	1 709	7 271	40 402	-	56 624
- mazie un vidējie uzņēmumi	22 740	15 894	28 661	72 319	939	140 553
- citi darījumi	11 352	1 780	3 105	22 377	13 210	51 824
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	616 170	220 480	378 301	1 039 902	899 480	3 154 333
Riska darījumi ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām	690 772	19 932	45 562	34 815	17 104	808 185
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām un vietējām pašpārvaldēm	23	24	9	1 466	803	2 325
Riska darījumi ar iestādēm	-	-	-	-	-	-
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	819	-	-	-	-	819
Riska darījumi ar privātpersonām, vai mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem	3 916	1 098	4 284	48 582	67 136	125 016
Riska darījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	11	3	12	139	193	358
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	237	67	260	2 945	4 069	7 578
Citi posteņi	4 793	-	4 022	64 739	-	73 554
Standartizētā pieeja	700 571	21 124	54 149	152 686	89 305	1 017 835
KOPĀ	1 316 741	241 604	432 450	1 192 589	988 784	4 172 168

KREDĪTRISKS

Kredītriska pozīciju, piemērojot uz iekšējiem reitingiem pieeju, sadalījums pēc SVN (PD) vērtībām

17. tabula. Riska darījumi ar iestādēm, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, neizmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes

EUR, tūkst.	SNV (PD)	31.12.2015.		31.12.2014.	
		Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības
1	0.03%	-	-	-	-
2	0.03%	1 953	407	9 392	1 957
3	0.03%	136 900	28 523	155 030	32 301
4	0.05%	51 614	14 608	84 312	23 863
5	0.09%	1 064	425	490	196
6	0.15%	4 557	2 429	2 832	1 510
7	0.21%	82	52	1 666	1 063
8	0.31%	250	194	13 147	10 210
9	0.43%	426	385	500	452
10	1.30%	-	-	-	-
11	2%	-	-	-	-
12	4%	-	-	1 595	2 853
13	12%	-	-	-	-
14	15%	-	-	89	240
15	25%	9	27	-	-
16	100%	-	-	-	-

18. tabula. Riska darījumi ar komercsabiedrībām, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, neizmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes

EUR, tūkst.	SNV (PD)	31.12.2015.		31.12.2014.	
		Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības
1	0.03%	-	-	1	-
2	0.03%	1 236	148	4 791	734
3	0.03%	1 764	179	1 732	171
4	0.05%	69	12	726	144
5	0.09%	5 501	1 593	576	170
6	0.15%	119 884	46 238	22 818	8 865
7	0.21%	33 905	15 384	187 301	86 798
8	0.31%	276 598	141 649	258 440	136 808
9	0.43%	398 165	196 694	369 363	185 391
10	1.30%	331 352	252 682	422 035	321 875
11	2%	158 825	138 167	204 663	181 026
12	4%	116 231	130 344	90 225	94 865
13	12%	50 055	76 367	141 916	239 623
14	15%	56 107	109 364	41 359	65 576
15	25%	10 079	15 155	19 774	31 596
16	100%	101 662	-	115 014	-

19. tabula. Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, kas pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes

EUR, tūkst.	SNV diapazons (PD)	31.12.2015.		31.12.2014.	
		Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības
	0.4% < 0.6%	-	-	-	-
	0.6% < 1.0%	513 690	87 446	501 616	96 283
	1.0% < 5.0%	79 829	29 532	87 108	38 009
	5.0% < 10%	-	-	-	-
	10% < 30%	66 321	95 242	93 698	142 910
	100%	59 540	-	73 123	-

20. tabula. Citi riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes

EUR, tūkst.	31.12.2015.		31.12.2014.	
	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības	Riska darījumu vērtības	Riska darījumu riska svērtās vērtības
SNV diapazons (PD)				
0.4% < 0.6%	54 215	5 725	56 291	6 705
0.6% < 1.0%	26 250	11 694	26 688	11 648
1.0% < 5.0%	103 087	37 725	111 551	42 108
5.0% < 10%	22 865	12 486	26 675	17 261
10% < 30%	6 217	6 681	8 275	9 393
100%	14 951	-	19 521	-

21. tabula. Kredītriska pozīciju sadalījums pēc riska darījumu kategorijām un nozarēm

EUR, tūkst.	31.12.2015.	31.12.2014.
Riska darījumi, piemērojot standartizēto pieeju		
Centrālās valdības un centrālās bankas	943 436	808 185
Reģionālās pašvaldības un vietējās pašpārvaldes	8 421	2 325
Iestādes	-	-
Komerccabiedrības, t.sk.:	3 177	819
→ finanšu un apdrošināšanas darbības	643	720
→ citi pakalpojumi	2 534	99
Privātpersonas vai MVU, t.sk.:	144 925	132 952
→ lauksaimniecība, mežsaimniecības un zivsaimniecība	19 509	16 850
→ ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	292	773
→ apstrādes rūpniecība	3 902	3 348
→ elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	151	136
→ ūdens, apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	149	111
→ būvniecība	3 170	2 255
→ vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	8 478	8 720
→ transports un uzglabāšana	4 448	5 322
→ izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	469	466
→ informācijas un komunikācijas pakalpojumi	588	540
→ finanšu un apdrošināšanas darbības	13	41
→ operācijas ar nekustamo īpašumu	617	618
→ profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1 530	1 548
→ administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	1 408	895
→ izglītība	371	509
→ veselība un sociālā aprūpe	1 276	1 027
→ māksla, izklaide un atpūta	324	131
→ citi pakalpojumi	1 880	2 117
→ pārējie kredīti privātpersonām	96 351	87 545
Citi posteņi	52 539	73 554
Kopā riska darījumi, piemērojot standartizēto pieeju	1 152 498	1 017 835

KREDĪTRISKS

Riska darījumi, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju		
lestādes	196 855	269 053
Komerksabiedrības, t.sk.:	1 648 068	1 880 734
→ lauksaimniecība, mežsaimniecības un zivsaimniecība	148 407	147 411
→ ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	12 890	12 087
→ apstrādes rūpniecība	205 226	227 343
→ elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	126 736	141 240
→ ūdens, apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	8 849	7 142
→ būvniecība	31 807	70 344
→ vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	201 028	208 973
→ transports un uzglabāšana	161 032	192 220
→ izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	9 472	11 140
→ informācijas un komunikācijas pakalpojumi	89 225	115 910
→ finanšu un apdrošināšanas darbības	1 542	1 270
→ operācijas ar nekustamo īpašumu	464 730	526 037
→ profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	12 150	14 435
→ administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	36 753	22 048
→ izglītība	11	557
→ veselība un sociālā aprūpe	7 414	12 873
→ māksla, izklaide un atpūta	4 437	7 350
→ citi pakalpojumi	94 966	118 412
→ individuālie komersanti	31 392	43 942
Privātpersonas vai MVU, t.sk.	946 964	1 004 546
→ lauksaimniecība, mežsaimniecības un zivsaimniecība	46 894	50 095
→ ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	181	284
→ apstrādes rūpniecība	10 545	13 269
→ elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	966	1 232
→ ūdens, apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	290	102
→ būvniecība	7 522	7 947
→ vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	19 650	23 843
→ transports un uzglabāšana	3 252	3 901
→ izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	3 935	3 386
→ informācijas un komunikācijas pakalpojumi	680	678
→ finanšu un apdrošināšanas darbības	2	160
→ operācijas ar nekustamo īpašumu	7 784	14 863
→ profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	2 149	2 436
→ administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	732	1 069
→ izglītība	1 119	1 055
→ veselība un sociālā aprūpe	1 526	2 003
→ māksla, izklaide un atpūta	1 182	1 262
→ citi pakalpojumi	17 240	12 969
→ pārējie kredīti privātpersonām	821 315	863 992
Kopā riska darījumi, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju	2 791 888	3 154 333

Ārpusbilances posteņi norādīti pēc attiecīgo korekcijas pakāpju piemērošanas

22. tabula. Kredītriska pozīcijas, piemērojot uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, izmantojot pašas noteiktos SNZ vai korekcijas pakāpes

EUR, tūkst.	31.12.2015.		31.12.2014.	
	Riska darījumu vērtības	SNZ diapazons (LGD)	Riska darījumu vērtības	SNZ diapazons (LGD)
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, t.sk.				
→ no kuriem riska darījumi, kas pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	59 540	0% < 10%	73 123	0% < 10%
	431 182	10% < 20%	393 607	10% < 20%
	95 199	20% < 30%	106 549	20% < 30%
	93 908	30% < 40%	105 844	30% < 40%
	35 667	40% < 50%	72 041	40% < 50%
	3 884	60% < 70%	4 381	60% < 70%
→ no kuriem atbilstīgi atjaunojamie riska darījumi	1 098	0% < 10%	1 663	0% < 10%
	53 314	60% < 70%	54 961	60% < 70%
→ no kuriem riska darījumi ar maziem un vidējiem uzņēmumiem	5 813	0% < 10%	7 306	0% < 10%
	72 631	10% < 20%	75 815	10% < 20%
	20 273	20% < 30%	26 215	20% < 30%
	7 201	30% < 40%	7 523	30% < 40%
	2 664	40% < 50%	4 145	40% < 50%
	5 789	50% < 60%	4 421	50% < 60%
	5 590	60% < 70%	8 986	60% < 70%
	5 688	80% < 90%	6 142	80% < 90%
→ no kuriem citi riska darījumi	8 040	0% < 10%	10 552	0% < 10%
	14 857	10% < 20%	14 502	10% < 20%
	1 160	20% < 30%	1 265	20% < 30%
	444	30% < 40%	1 564	30% < 40%
	563	40% < 50%	1 395	40% < 50%
	20 303	60% < 70%	20 499	60% < 70%
	2 158	80% < 90%	2 047	80% < 90%

EUR, tūkst.	31.12.2015.			31.12.2014.		
	Oriģinālās vērtības pirms CCF	Riska darījumu vērtības pēc CCF	Vidējais CCF	Oriģinālās vērtības pirms CCF	Riska darījumu vērtības pēc CCF	Vidējais CCF
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, t.sk.						
→ no kuriem riska darījumi, kas pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	3 054	3 054	100%	1 740	1 740	100%
→ no kuriem atbilstīgi atjaunojamie riska darījumi	42 059	27 834	66%	47 478	28 080	59%
→ no kuriem riska darījumi ar maziem un vidējiem uzņēmumiem	1 443	1 443	100%	1 278	1 278	100%
→ no kuriem citi riska darījumi	21 970	16 763	76%	20 728	17 665	85%

23. tabula. Kredītriska mazināšana

31.12.2015. EUR, tūkst.	Riska darījumu vērtības	Garantijas	Ķīļu nodrošinājums	t.sk. finanšu ķīļas
Riska darījumi ar iestādēm	196 855	-	-	-
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	1 661 433	-	765 560	9 197
→ mazie vai vidējie uzņēmumi	1 025 386	-	623 004	4 414
→ specializētā kreditēšana	11 648	-	259	-
→ lielle uzņēmumi	624 399	-	142 296	4 783
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	946 964	-	834 681	11 290
→ pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	719 379	-	712 831	507
→ atbilstīgi atjaunojamie	54 412	-	-	-
→ mazie un vidējie uzņēmumi	125 649	-	98 557	10 524
→ citi darījumi	47 524	-	23 294	259
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	2 805 253	-	1 600 242	20 487
Riska darījumi ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām	1 015 129	80 133	-	-
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām un vietējām pašpārvaldēm	8 421	-	-	-
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	3 177	-	-	-
Riska darījumi ar privātpersonām, vai mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem	71 613	-	-	-
Riska darījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	497	-	-	-
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	1 122	-	-	-
Citi posteņi	52 539	-	-	-
Standartizētā pieeja	1 152 498	80 133	-	-
KOPĀ	3 957 751	80 133	1 600 242	20 487

31.12.2014. EUR, tūkst.	Riska darījumu vērtības	Garantijas	Ķīļu nodrošinājums	t.sk. finanšu ķīļas
Riska darījumi ar iestādēm	269 053	-	-	-
Riska darījumi ar komercsabiedrībām:	1 880 734	-	831 533	13 259
→ mazie vai vidējie uzņēmumi	1 113 404	-	684 648	10 936
→ specializētā kreditēšana	12 456	-	-	-
→ lielle uzņēmumi	754 874	-	146 885	2 323
Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU:	1 004 546	-	878 702	11 828
→ pilnībā nodrošināti ar nekustāmo īpašumu	755 545	-	747 124	989
→ atbilstīgi atjaunojamie	56 624	-	-	-
→ mazie un vidējie uzņēmumi	140 553	-	104 871	10 529
→ citi darījumi	51 824	-	26 707	310
Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja	3 154 333	-	1 710 235	25 087
Riska darījumi ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām	808 185	78 709	-	-
Riska darījumi ar reģionālajām pašvaldībām un vietējām pašpārvaldēm	2 325	-	-	-
Riska darījumi ar komercsabiedrībām	819	-	-	-
Riska darījumi ar privātpersonām, vai mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem	125 016	-	-	-
Riska darījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku	358	-	-	-
Riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības	7 578	-	-	-
Citi posteņi	73 554	-	-	-
Standartizētā pieeja	1 017 835	78 709	-	-
KOPĀ	4 172 168	78 709	1 710 235	25 087

Tabulā norādīti tikai tās riska mazināšanas darbības, kas ir attiecināmas kapitāla pietiekamības atskaišu nolūkos

24. tabula. Individuāli vērtēto kredītu, kuriem ir izveidoti speciālie uzkrājumi vērtības samazināšanai, sadalījums pēc nozarēm un valstīm

EUR, tūkst.	31.12.2015.			31.12.2014.		
	Latvija	Libērija	Kopā	Latvija	Citas valstis	Kopā
Lauksaimniecība, mežsaimniecības un zivsaimniecība	1 640	-	1 640	1 656	-	1 656
leguves rūpniecība un karjeru izstrāde	1 388	-	1 388	795	-	795
Apstrādes rūpniecība	2 819	-	2 819	4 715	-	4 715
Būvniecība	820	-	820	842	-	842
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	1 587	-	1 587	7 169	-	7 169
Transports un uzglabāšana	791	6 498	7 289	1 253	-	1 253
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	598	-	598	30	-	30
Operācijas ar nekustamo īpašumu	40 367	-	40 367	19 254	-	19 254
Māksla, izklaide un atpūta	-	-	-	34	-	34
Citi pakalpojumi	-	-	-	128	-	128
Individuālie komersanti	7 417	-	7 417	8 380	-	8 380
Kopā individuālie vērtētie kredīti, kuriem izveidoti speciālie uzkrājumi vērtības samazināšanai	57 428	6 498	63 925	44 256	-	44 256

25. tabula. Kavēto kredītu, kuriem ir izveidoti kolektīvie uzkrājumi (nav individuālas vērtības samazināšanas pazīmes), sadalījums pēc kavētām dienām un valstīm

31.12.2015. EUR, tūkst.	Latvija	Lietuva	Krievija	Citas valstis	Kopā
Kavējums līdz 30 dienām	62 548	228	73	44	62 893
Kavējums no 31 līdz 60 dienām	7 854	250	-	11	8 114
Kavējums no 61 līdz 90 dienām	1 951	-	-	1	1 952
Kavējums virs 91 dienām	71 540	81	595	639	72 855
Kopā kavētie kredīti bez individuālas vērtības samazināšanas pazīmes	143 894	559	667	694	145 814

31.12.2014. EUR, tūkst.	Latvija	Lietuva	Krievija	Citas valstis	Kopā
Kavējums līdz 30 dienām	85 942	54	11	539	86 546
Kavējums no 31 līdz 60 dienām	11 343	269	234	11	11 857
Kavējums no 61 līdz 90 dienām	3 169	-	-	-	3 169
Kavējums virs 91 dienām	112 903	86	364	465	113 818
Kopā kavētie kredīti bez individuālas vērtības samazināšanas pazīmes	231 357	409	609	1 015	215 390

26. tabula. Uzkrājumu kustība nedrošajiem parādiem

EUR, tūkst.	31.12.2015.	31.12.2014.
Uzkrājumi:		
Speciālie uzkrājumi ⁽¹⁾	(1 747)	10 062
Kolektīvie uzkrājumi ⁽²⁾	18 673	12 400
Norakstītie ārpusbilancē	(32 478)	(44 134)
Atgūtīte tekošajā gada norakstītie ārpusbilancē	167	246
Atgūtīte iepriekšējos gados norakstītie ārpusbilancē	2 772	1 642
Neto kredītu zaudējumi	(12 613)	(19 784)

27. tabula. Izmaiņas uzkrājumos nedrošajiem parādiem

EUR, tūkst.	31.12.2015.	31.12.2014.
Speciālie uzkrājumi individuāli vērtētiem kredītiem		
Sākuma bilance	24 818	34 941
Norakstītie ārpusbilancē	(10 847)	(12 864)
Speciālo uzkrājumu kustība	16 867	6 711
Speciālo uzkrājumu samazinājums	(4 273)	(3 909)
Starpība no valūtas konvertācijas	(131)	(61)
Beigu bilance	26 434	24 818
Kolektīvie uzkrājumi individuāli vērtētiem kredītiem, kolektīvie uzkrājumi uz portfeļa bāzes vērtētiem kredītiem		
Sākuma bilance	70 717	83 250
Neto kolektīvo uzkrājumu kustība	(18 673)	(12 400)
Starpība no valūtas konvertācijas	48	(133)
Beigu bilance	52 092	70 717
Uzkrājumi kopā	78 526	95 535

Speciālie uzkrājumi individuāli vērtētiem kredītiem

Kolektīvie uzkrājumi individuāli vērtētiem kredītiem un kolektīvie uzkrājumi uz portfeļa bāzes vērtētiem kredītiem

DARĪJUMA PARTNERA RISKS ATVASINĀTO INSTRUMENTU LĪGUMOS

Darījuma partnera riska atvasināto instrumentu līgumos pārvaldība

SEB slēdz atvasināto instrumentu darījumus tikai, lai piedāvātu klientiem risinājumus finanšu risku pārvaldībai, bet pēc tam pārvalda to rezultātā izveidotās pozīcijas, slēdzot ar SEB Grupu riskus kompensējošus līgumus. Tāpat SEB banka izmanto atvasinātos instrumentus, lai aizsargātu finanšu aktīvu un pasīvu naudas plūsmu un patieso vērtību pret procentu likmju svārstībām. Darījuma partnera risks atvasināto instrumentu darījumos ir risks, kura ietvaros darījuma partneris nespēj īstenot savas līgumsaistības un saistībā, ar kuru SEB ir prasījums pret darījuma partneri. Prasījums pret darījuma partneri atbilst neto pozitīvajai tirgus vērtībai par labu SEB.

Darījuma partnera riska darījumu apjoms tiek ierobežots, nosakot kredīta limitus regulārajā kredīta procesā. Darījuma partnera riski tiek regulāri mēriti un pārbaudīti.

Finanšu darījumos parasti tiek piemēroti nodrošinājuma līgumi, lai vēl vairāk mazinātu partnera risku.

Darījuma partnera riska mērīšana

Darījuma partnera riska regulatora kapitāla aprēķinam SEB izmanto pašreizējā riska darījumu metodi (*Current Exposure*), kas ir banku visbiežāk izmantotā metode, izvērtējot darījuma partnera atvasināto instrumentu riska darījumus bez apstiprinājuma lietot iekšējā modeļa metodi. Pašreizējā riska darījumu metodei ir divas daļas: pašreizējā riska darījumu apmērs, kas ir attiecīgā brīža tirgus vērtība, un potenciālās nākotnes riska darījumu vērtības (*PFE*), kas ir maksimālās kādā nākotnes datumā sagaidāmās riska darījuma vērtības.

Kredīta vērtējuma korekcija un debeta vērtējuma korekcija
Darījuma partnera risks atvasināto instrumentu līgumos ietekmē peļņu un zaudējumus ar kredīta/debeta vērtējuma korekcijām (*Credit valuation adjustment – CVA/Debit valuation adjustment – DVA*), kas atspoguļo ar atvasināto finanšu instrumentu stāvokli saistīto kredītrisku. Šīs korekcijas ir atkarīgas no tirgus riska faktoriem, piemēram, procentu likmes, ārvalstu valūtas un kredītriska starpības. "Bāzele III" nosaka arī regulatora kapitāla prasību kredīta vērtējuma korekcijām.

28. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu veidi

31.12.2015. EUR, tūkst.	Pozitīvas pašreizējas aizvietošanas vērtība	Līguma nosacītā pamatvērtība	Riska svērtā vērtība
Procentu atvasinātie instrumenti	8 030	273 629	6 235
Ārvalstu valūtas atvasinātie instrumenti	94 340	959 370	23 877
Kapitāla vērtspapīru atvasinātie instrumenti	136	1 964	197
Kopā	102 506	1 234 963	30 309

Riska darījuma aizvietošanas vērtība ir izdevumi, kas var rasties iestādei, ja darījuma partneris nepildīs saistības saskaņā ar darījuma nosacījumiem un iestādei būs nepieciešams noslēgt jaunu līdzīgu darījumu par citu cenu.

OPERACIONĀLAIS RISKS

Operacionālais risks ir zaudējumu risks, kas rodas no neatbilstošiem vai neveiksmīgiem iekšējiem procesiem, personām un sistēmām (piemēram, bojājumi IT sistēmās, kļūdas, krāpnieciska darbība, citi trūkumi iekšējā kontrolē) vai no ārējiem notikumiem (dabas katastrofas, ārējs noziegums u. tml.). Operacionālajā riskā ietilpst arī atbilstība, juridiskā un finanšu ziņošana, informācijas drošība un projektu izpildes risks, bet tajā neietilpst stratēģiskais un reputācijas risks.

OPERACIONĀLĀ RISKA PĀRVALDĪBA

Operacionālais risks ir raksturīgs SEB grupas darbībām un var izpausties dažādos veidos, tostarp krāpniecībā, uzņēmējdarbības traucējumos un sistēmas kļūdās, darbinieku nepareizā rīcībā, neatbilstībā piemērojamiem tiesību aktiem vai kļūdām no piegādātāju vai ārpakalpojumu sniedzēju puses. Šie notikumi var izraisīt finansiālus zaudējumus, tiesas prāvas un administratīvos sodus, kā arī kaitēt SEB reputācijai.

SEB banka ir izveidojusi spēcīgu operacionālā riska pārvaldības regulējumu, kas izveidots, lai nodrošinātu labi pārvaldītu vidi operacionālo risku mazināšanai. Regulējumā ietverta risku noteikšana, analīze un ziņošana, risku uzraudzība un risku mērīšana. Tā mērķis ir uzturēt drošu riska pārvaldības kultūru, zemu operacionālā riska un zaudējumu līmeni ar efektīvas iekšējās kontroles vides palīdzību, nodrošinot strukturētu un konsekventu riska mazināšanas rīku un procesu izmantošanu.

Riska pašnovērtējumi

Riska un kontroles pašnovērtējums (*Risk and Control Self-Assessments – RCSA*) tiek regulāri veikts, pamatojoties uz grupā izplatītu metodoloģiju. Novērtējumi izveidoti, lai noteiktu un mazinātu nozīmīgus operacionālos riskus, kas iekļauti SEB grupas dažādajos uzņēmējdarbības un atbalsta procesos. Novērtējumos visaptveroši piedalās katra organizācijas uzņēmējdarbības vienība. RCSA regulējums tiek izmantots, lai analizētu SEB grupas operacionālā riska profilu un palīdzētu sasniegt operacionālo izcilību un augstus rezultātus.

Visiem darbiniekiem ir pienākums izskatīt un reģistrēt ar risku saistītus notikumus, lai riskus būtu iespējams pienācīgi noteikt, izvērtēt, pārraudzīt, mazināt un ziņot par tiem. Visā SEB grupā tiek izmantota IT lietotne riska notikumu un citu operacionālā riska datu un galveno mērījumu apkopošanai. Informācija tiek analizēta gan pirmajā, gan otrajā aizsardzības līnijā, lai izvērtētu operacionālo risku un noteiktu uzņēmumus, procesus, darbības, pakalpojumus vai produktus ar paaugstinātu operacionālā riska līmeni.

Jaunu produktu apstiprināšanas process

Ar vienota Jaunu produktu apstiprināšanas procesa (*New Product Approval Process – NPAP*) starpniecību visiem jaunajiem vai pārveidotajiem produktiem, procesiem un/vai sistēmām nosaka un mazīna operacionālo risku, lai pasargātu SEB grupu no neparedzēta riska uzņemšanās, kuru organizācija nevar uzreiz pārvaldīt.

Darbības nepārtrauktības pārvaldība

Darbības nepārtrauktības pārvaldība ir process, kurā nosaka kritiskās funkcijas un procesus un izstrādā plānus un stratēģijas, kas ļaus SEB grupai turpināt darbību un ātri atjaunot darbību pārtraukumu gadījumā. Pašreizējā darbības nepārtrauktības pārvaldības kārtība tika ieviesta 1997. gadā, un labi darbojas visā SEB grupā.

Apmācību un „trauksmes cēlāju” (*Whistle blowing*) procedūra

SEB banka veic regulāras apmācības un izglītošanu pamata jomās, tostarp informācijas drošībā, krāpniecisku darbību novēršanā, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanā, „zini savu klientu” procedūrās un SEB bankas Lietiškās uzvedības politikā. SEB bankai ir arī oficiāla „trauksmes cēlāju” procedūra, kas mudina darbiniekus ziņot par neētisku vai prettiesisku rīcību.

Apdrošināšanas segums

SEB grupa ir ierobežotā apmērā apdrošināta, lai segtu finanšu zaudējumus no noziedzīgām darbībām, kas tiek veiktas ar mērķi iegūt prettiesisku finanšu labumu, kompensējošas kaitējumu atlīdzības vai norēķinus par finanšu zaudējumiem, kas radušies nolaidīgas rīcības, kļūdas vai bezdarbības rezultātā, un kaitējuma atlīdzības vai norēķinus, ko rada kaitējums īpašumam vai miesas bojājumi.

Riska funkcija

Riska funkcija nodrošina Valdei, riska komitejai un SEB bankas Padomei periodiskus riska ziņojumus par atbilstību SEB bankas Padomes noteiktajai operacionālā riska tolerancei, galveno riska indikatoru statusu, nozīmīgajiem incidentiem un būtiskiem riskiem. Riska funkcija arī regulāri pārbauda, novērtē un ziņo par SEB grupas operacionālā riska vidi. Secinājumi tiek apkopoti un iesniegti izskatīšanai Valdē, riska komitejā un SEB bankas Padomē no divām galvenajām perspektīvām – SEB grupas galvenajiem operacionālajiem riskiem, pielietotajām risku mazināšanas darbībām un ieteikumiem tālākai risku mazināšanai, kā arī no tā, kā bankas riska instrumenti un kontroles procesi tiek pielietoti ikdienas operacionālo risku mazināšanai.

OPERACIONĀLĀ RISKA MĒRĪŠANA

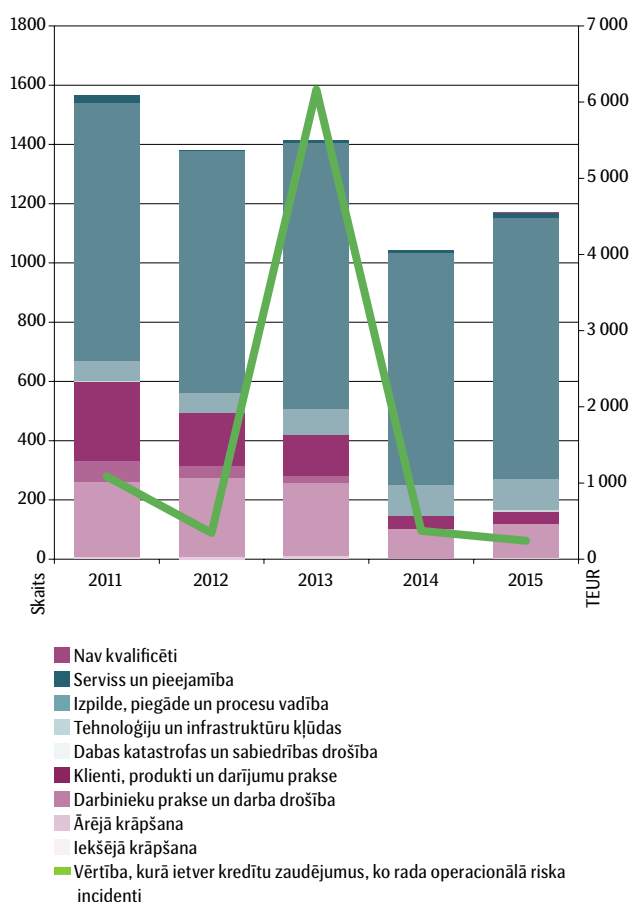
SEB grupa ir saņēmusi normatīvo apstiprinājumu izmantot Attīstīto operacionālā riska mērīšanas pieeju (*Advanced Measurement Approach – AMA*), lai aprēķinātu kapitāla prasību operacionālajam riskam. Šis regulatora apstiprinājums ir apliecinājums bankas pieredzei un padziļinātajām zināšanām operacionālā riska pārvaldībā, tostarp incidentu ziņošanā, operacionālā riska ziņošanā, kapitāla modelēšanā un procesu kvalitātes novērtēšanā.

SEB AMA modelis ir strukturēts pēc normatīvi noteiktajiem komercdarbības virzieniem operacionālajam riskam. SEB nosaka operacionālā riska lielumu ar zaudējumu sadales pieeju, izmantojot iekšējos datus un ārējo statistiku par operacionālajiem zaudējumiem, kas radušies globālā finanšu sektorā. SEB biznesa apjomi kalpo par pamatu riska novērtējumu modelēšanā. Tiklīdz ir aprēķināta Grupas kapitāla prasība, to var attiecināt veidā, kas ir līdzīgs Standartizētajā pieejā izmantotajai metodikai, bet izmantojot katra uzņēmējdarbības virziena riskantumu atspoguļojošus kapitāla reinātājus, kā tas tiek izvērtēts modelī. Tiek ņemta vērā arī divīziju riska pārvaldības kvalitāte, pamatojoties uz to pašnovērtējumu. Efektīvas operacionālā riska pārvaldības rezultātā attiecinātais kapitāls samazinās un nepietiekamas riska pārvaldības rezultātā – pieaug.

Operacionālā riska kapitāla prasību neietekmē nekādi ārējie apdrošināšanas līgumi, lai samazinātu vai pārnestu operacionālā riska zaudējumu ietekmi.

AMA modeli izmanto gan regulatora kapitāla prasības ziņošanai, gan iekšēji attiecinātā kapitāla noteikšanai. AMA modeli izmanto arī ekonomiskā kapitāla noteikšanai operacionālajam riskam, bet ar augstāku ticamības pakāpi un ietverot dzīvības apdrošināšanas operācijām būtiskos zaudējumu gadījumus. Paredzamo zaudējumu aprēķināšanā ņem vērā gan iekšējo, gan ārējo zaudējumu statistiku un to izmanto kā papildu ieguldījumu komercdarbības plānošanā un stresa testos visos līmeņos bankā.

29. tabula. Operacionālā riska reģistrēto incidentu analīze

TIRGUS RISKS

Tirgus risks ir nākotnes neto ienākumu zaudēšanas vai samazināšanas risks, ko rada izmaiņas procentu likmēs, valūtas maiņas likmēs, kredītriska uzcenojuma izmaiņas, preču un kapitāla cenas, ieskaitot cenu risku saistībā ar aktīvu pārdošanu vai pozīciju aizvēršanu.

TIRGUS RISKA PĀRVALDĪBA

Skaidri nošķir divus tirgus risku veidus – tirgus riski saistībā ar finanšu instrumentu tirdzniecību, t. i., tirdzniecības portfeļa riski, un strukturālie tirgus un neto procentu ienākumu riski, t. i., bankas portfeļa riski. Tirdzniecības portfeļa finanšu instrumenti tiek uzskaitīti pēc to tirgus vērtības, bet pozīcijas bankas portfeli pārsvārā tiek uzskaitītas pēc to amortizētās vērtības.

Tirgus riski tirdzniecības portfeli rodas no SEB bankas klientu veiktajām tirdzniecības darbībām. Finanšu tirgus pārvalde veic tirdzniecības darbības starptautiskajos valūtas maiņas, akciju un kapitāla tirgos.

Tirgus risks bankas portfeli rodas no valūtas likmju, procentu termiņu un procentu likmju periodu nesabalansētības bilancē, kā arī no akciju pozīcijas turēšanas, kas nav saistīta ar tirdzniecības darbībām un likviditātes portfeli. Likviditātes portfeli veido ieguldījumi apķīlājamajās un izteikti likvidajās obligācijās. Resursu pārvaldība ir atbildīga par centralizēti Grupas līmenī konsolidēto attiecīgo risku pārvaldīšanu bankas portfeli. Rentabliem meitasuzņēmumiem tiek piešķirti mazie tirgus riska mandāti un šādā gadījumā Resursu pārvaldība ir pārstāvēta Aktīvu-pasīvu komitejā saskaņošanai un informācijas apmaiņai. Centralizētā pieeja uzlabo rentabilitāti un līdzsvaro likviditātes un procentu likmju risku visā ar tirdzniecību nesaistītājā komercdarbībā. SEB bankas Padome apstiprina tirgus riska limitus, nosakot kopējo tirgus riska toleranci, riska limitus un vispārējās instrukcijas. Tirgus riska tolerance un limiti noteikti tirdzniecības portfeli un bankas portfeli. Tirdzniecības portfeļa riski tiek pārvaldīti ar visaptverošu VaR, jutīguma un zaudējumu ierobežošanas limitu kopumu. Ar riska funkciju pasākumiem tiek apkoptas un sniegtas ziņas par SEB ikdienā uzņemtajiem tirgus riskiem. Par tirgus riskiem tiek regulāri ziņots Aktīvu-pasīvu komitejai un Padomes Risku komitejai. Riska funkcija uzrauga atbilstību limitiem un tirgus slēgšanas cenām, kā arī novērtēšanas standartus un jaunu produktu ieviešanu.

TIRGUS RISKA VEIDI, KURIEM IR PAKĻAUTA SEB BANKA

Procentu likmes risks

Procentu likmes risks ir turpmāko neto ienākumu zaudēšanas vai samazinājuma risks, kas rodas no izmaiņām procentu likmēs, tostarp cenu risks saistībā ar aktīvu pārdošanu vai pozīciju

aizvēršanu. Lai novērtētu un ierobežotu procentu likmes risku, SEB banka izmanto VaR metodi, kā arī Delta 1%.

Neto procentu ienākumu (Net interest income – NII) risks

NII risks ir atkarīgs no vispārējā komercdarbības profila, jo īpaši neatbilstībām starp procentus uzkrājošiem aktīviem un pasīviem apjomu un pārcenojumu periodu ziņā. NII risks ir pakļauts arī tā sauktajam „minimālajam riskam”. Asimetrijas produktu cenu noteikšanā zemu procentu likmju gadījumā rada cenu starpības samazināšanu, kuras gadījumā ir svarīga augšupejošo un lejupejošo izmaiņu analīze. SEB pārtrauga NII risku, bet tam nav piemērots noteikts limits.

Kredītriska uzcenojuma (credit spread) risks

Kredītriska uzcenojuma risks ir investīciju vērtības izmaiņu risks, ko izraisa kredītriska uzcenojuma izmaiņas. Pretēji kredītriskam, kam ir pakļauti visi kredītriska darījumi, kredītriska uzcenojuma izmaiņu riskam ir pakļauti tikai tie aktīvi, kuru vērtība ir piesaistīta tirgus vērtībai.

Valūtas maiņas risks

Valūtas maiņas risks rodas gan no SEB bankas valūtas maiņas tirdzniecības starptautiskajos tirgos, gan arī no tās darbībām dažādās valūtās. Riskam pakļautā vērtība (Value at Risk – VaR) ir galvenais riska novērtēšanas rīks valūtas maiņas riskam. Papildus, lai ierobežotu valūtas maiņas risku, SEB banka uztur atvērta valūtas pozīcijas limitus.

Akciju cenu risks

Akciju cenu risks rodas no akcijām un to saistīto instrumentu turēšanas un tirdzniecības. VaR ir galvenais akciju cenu riska novērtēšanas rīks.

Kredītvērtības korekcijas

Kredītvērtības korekcijas rodas no darījumu partneru kredītriska svārstībām, kas balstītas uz nākotnē sagaidāmo risku.

TIRGUS RISKA NOVĒRTĒŠANA

Novērtējot tirgus risku, SEB banka izmanto metodes, kas aptver zaudējumus normālos tirgus apstākļos, kā arī metodes, kas koncentrējas uz ārkārtas tirgus apstākļiem. Tirgus risku normālos tirgus apstākļos mēra, izmantojot VaR metodi, kā arī citas metodes, kas ir piemērotas dažādiem riska veidiem. Šīs metodes papildina stresa testi un scenāriju analīzes, kurās aprēķina iespējamos zaudējumus ārkārtas tirgus apstākļos. Tā kā neviena mērīšanas metode nevar vienmēr aptvert visus riskus, izmanto vairākas pieejas un rezultātus izvērtē, pamatojoties uz spriedumu un pieredzi.

Riskam pakļautā vērtība

VaR parāda maksimālos iespējamos zaudējumus, kas var rasties konkrētā laika periodā ar noteiktu varbūtības pakāpi. VaR mērīšanai, ierobežošanai un ziņošanai SEB banka izmanto vēsturiskās simulācijas VaR modeli ar desmit dienu laika periodu un 99 procentu ticamības līmeni. Modelis apkopo pakļautību tirgus riskam visos riska veidos un aptver plašu riska faktoru klāstu visās aktīvu klasēs. VaR metode aprobežojas ar to, ka tajā izmanto vēsturiskos datus, lai aprēķinātu iespējamās izmaiņas tirgū. Šī metode pati par sevi nevar prognozēt visus iznākumus, jo īpaši tirgū, kas strauji mainās. VaR modelī tāpat neņem vērā jebkādas darbības, lai samazinātu risku, jo modelī pieņem, ka portfelis ir nemainīgs.

Stresa testu un scenāriju analīzes

Scenāriju analīzes un stresa testi ir daļa no riska pārvaldības sistēmas, papildinot VaR metodi, kas nav paredzēta sliktākā gadījuma zaudējumu noteikšanai. Jo īpaši tie testē portfeļus, izmantojot citus scenārijus nekā tos, kas pieejami VaR simulācijā, un aptver garākus laika periodus. SEB banka pakļauj savus portfeļus stresa scenārijiem, piemērojot ārkārtas pārmaiņas tirgus faktoros, kas novērotas pagātnē (vēsturiskie scenāriji), kā arī ārkārtas pārmaiņas, kas varētu notikt nākotnē (hipotētiskie un uz nākotni vērstie scenāriji). Šā veida analīze sniedz vadībai ieskatu par iespējamo ietekmi, ko var izraisīt lielas tirgus izmaiņas atsevišķos riska faktoros, kā arī plašāki tirgus scenāriji.

Īpašas riska metodes

VaR un stresa testus papildina īpašas riska metodes, tostarp *Delta 1%* procentu likmju riskam un atsevišķa (*Single*) un apkopotā (*Aggregated*) ārvalstu valūtas pozīcija valūtas riskam. *Delta 1%* ir procentu likmes riska mērs, ko aprēķina visiem uz procentu likmi balstītiem produktiem un definē kā izmaiņas tirgus vērtībā, kas rodas no negatīvas viena procentpunkta paralēlas nobīdes visās procentu likmēs katrā atsevišķā valūtā. *Single FX* (foreign exchange) ir vienota lielākā atvērtā turēto un atvērtā pārdoto valūtu neto pozīcija visās valūtās, izņemot EUR. *Aggregated FX* nosaka, aprēķinot visu atvērtā turēto valūtu (izņemot EUR valūtu) summu un visu atvērtā pārdoto valūtu pozīciju (izņemot EUR valūtu) summu. *Aggregated FX* ir lielākā no šīm divām absolūtajām vērtībām. Papildus iepriekš minētajam, tirgiem, kas apstrādā tirgus vērtības finanšu instrumentu riskus, ir noteikts zaudējumu ierobežojošais limits. Zaudējumu ierobežojošais limits norāda uz lielākajiem zaudējumiem, kas var rasties struktūrvienībai pirms riska samazināšanas.

INFORMĀCIJA PAR TIRGUS RISKU

Tirdzniecības portfeļa tirgus risks

Tirdzniecības portfeļa tirgus risks ir nebūtisks SEB bankas portfeļa nenozīmīgā apjoma un tajā iekļauto finanšu instrumentu dēļ.

Tirdzniecības portfeļa tirgus risks salīdzinājumā ar iepriekšējā gadā novēroto risku nav mainījies. Tirdzniecības riska tolerance nav mainījies.

30. tabula. Tirdzniecības portfeļa 10 dienu VaR

EUR, tūkst.	Min.	Maks.	31.12.2015.	31.12.2014.
Procentu likmju risks	1	1	2	1
Valūtu risks	3	115	4	35
Kreditriskā uzcenojuma risks	-	-	-	-
Diversifikācija	(1)	(1)	(2)	(1)
Kopā	3	115	4	35

Bankas portfeļa tirgus risks

Banku darbības uzskaites tirgus risku pārrauga gan vērtības ziņā (*Delta 1%* un *VaR*), gan ienākumu ziņā (neto procentu ienākumu jutīgums, *NI*). *NI* risks ir atkarīgs no vispārējā komercdarbības profila, jo īpaši no neatbilstībām starp procentus uzkrājošiem aktīviem un pasīviem apjomu un pārcenojumu periodu ziņā. *NI* ir pakļauts arī „minimālajam” riskam. Asimetrijas produktu cenu noteikšanā zemu procentu likmju gadījumā rada cenu starpības samazināšanu, kuras gadījumā ir svarīga augšupejošo un lejupejošo izmaiņu analīze. SEB pārrauga *NI* risku, bet tam nav noteikts tirgus riska limits. Plašāka informācija ir atrodamā 29. tabulā, kurā atspoguļoti SEB bankas aktīvu un pasīvu pārcenojuma periodi.

No vērtības viedokļa *Delta 1%* definē kā izmaiņas bankas procentus uzkrājošo aktīvu un pasīvu tirgus vērtībās, kas rodas no negatīvas viena procentpunkta paralēlas nobīdes visās procentu likmēs katrā atsevišķā valūtā. 2015. gadā *Delta 1%* ir svārstījies starp 4,227 tūkst. EUR (1,1% no pašu kapitāla) un 5,927 tūkst. EUR (1,6% no pašu kapitāla) un uz 2015. gada 31. decembri bija 5,051 tūkst. EUR (1,3% no pašu kapitāla). Nākamajā tabulā ir atspoguļoti Bankas portfeļa *VaR*. 2015. gadā bankas portfeļa akciju risks strauji samazinājās ievērojama akciju pozīcijas samazinājuma dēļ.

31. tabula. Bankas portfeļa 10 dienu VaR

EUR, tūkst.	Min.	Maks.	31.12.2015*.	31.12.2014.
Procentu likmju risks	173	307	242	240
Kapitāla instrumentu risks	15	392	5	367
Kreditriskā uzcenojuma risks	27	107	48	70
Diversifikācija	(4)	(344)	(16)	(313)
Kopā	211	462	249	364

*VaR pieaugums, ko radījusi *VISA Europe Limited* daļas patiesās vērtības korekcija, nav iekļauts. Uz nepārtrauktības pamata *VaR* koriģētajai *VISA Europe Limited* daļas vērtībai 2015. gada 31. decembrī bija 1,578 tūkst. EUR.

Tirdzniecības portfelī neietvertie kapitāla instrumenti

Tirdzniecības portfelī neietvertie kapitāla instrumenti tiek uzskaitīti pēc patiesās vērtības, izmantojot tirgus metodi.

32. tabula. Kapitāla instrumentu riska darījumu vērtības, kuras nav iekļautas tirdzniecības portfelī

EUR, tūkst.	31.12.2015.		31.12.2014.	
	Uzskaites vērtības	Patiesās vērtības	Uzskaites vērtības	Patiesās vērtības
Kapitāla instrumenti	13 514	13 514	4 792	4 792

LIKVIDITĀTES RISKS

Likviditātes risks ir risks, ka SEB banka nespēs refinansēt tās aktīvus vai nespēs piesaistīt papildu resursus likviditātes nodrošināšanai. Likviditātes risks ietver arī risku, ka banka būs spiesta aizņemties par neizdevīgām likmēm vai būs spiesta pārdot aktīvus ar ievērojamiem zaudējumiem, lai laicīgi izpildītu savas saistības.

LIKVIDITĀTES RISKA PĀRVALDĪBA

SEB bankas Padome ir izveidojusi visaptverošu sistēmu bankas īstermiņa un ilgtermiņa likviditātes prasību pārvaldībai. SEB bankas likviditātes riska pārvaldības mērķis ir nodrošināt, ka grupā ir kontrolēta likviditātes riska situācija ar pietiekamiem likvido aktīvu apjomiem visās attiecīgajās valūtās, lai visos paredzamajos apstākļos atbilstu tās likviditātes prasībām, neizraisot papildu izmaksas. Likviditātes riska pārvaldību regulē SEB bankas Padomes apstiprināti limiti. Ikdienā likviditātes pārvaldību un finansējumu kontrolē Resursu pārvalde. Riska funkcija regulāri mēra un ziņo Valdei un Padomes Riska komitejai par pārkāpumiem pret likviditātes riska limitiem, kā arī likviditātes stresa testa rezultātiem.

Likviditātes pārvaldība un bilances strukturēšana no likviditātes viedokļa tiek balstīta uz trim bāzes aspektiem:

- strukturālais likviditātes risks, kurā nelikvidie aktīvi tiek finansēti ar stabiliem ilgtermiņa resursiem;
- SEB bankas spēja nodrošināt likviditāti īstermiņa stresa situācijā liela apjoma un starpbanku finansēšanas tirgu slēgšanas gadījumā (liela apjoma finansējuma atkarība);
- SEB bankas spēja nodrošināt likviditāti pastiprināta stresa situācijā, kad bankā papildus finansējuma tirgus slēgšanai notiek būtiska noguldījumu aizplūšana.

Strukturālais likviditātes risks

Lai nodrošinātu drošu strukturālās likviditātes pozīciju, bilances pasīva daļai jābūt balstītai uz aktīvu kopumu. Jo ilgāks ir aizdevumu un citu nelikvido līdzekļu termiņš, jo stabilāks finansējums nepieciešams. SEB bankā šis risks tiek novērtēts, izmantojot *Core Gap* rādītāju, kas pēc būtības ir ekvivalents Bāzeles komitejas *Net Stable Funding Ratio (NSFR)*, t. i., rādītājam, kas salīdzina stabilo finansējumu (termiņš ir ilgāks par vienu gadu). Galvenā atšķirība starp ārējo *NSFR* un *Core Gap* rādītāju ir tā, ka *Core Gap* rādītājs tiek aprēķināts, balstoties uz iekšējiem statistikas datiem un ka pieejamā stabilā finansējuma un nepieciešamā stabilā finansējuma svērtās vērtības atšķiras.

SEB bankas *Core Gap* rādītājs 2015. gada beigās bija 109 procenti (109). SEB ir uzsākusi pāreju, lai sasniegtu pienācīgu drošības rezervi virs pārejas periodā esošās 100 procentu *NSFR* rādītāja prasības, kas visticamāk stāsies spēkā 2018. gada janvārī. Šajā darbā nepieciešams nodrošināt, ka, līdzko prasība tiek ieviesta, tiek veiktas riska mazināšanas darbības, lai ikdienā tiktu galā ar mērījumu nestabilitāti.

Liela apjoma finansējuma atkarība

Viens no veidiem, kā izmērīt sliktu tirgus apstākļu pielaidi, ir pieņemt scenāriju, kurā tiek slēgti liela finansējuma un starpbanku finansēšanas tirgi. Šīs mērīšanas galvenā priekšrocība ir tā, ka tiek lietota tikai līgumā noteiktā informācija un nav nepieciešami nekādi pieņēmumi. Liela apjoma finansējuma atkarība tiek mērīta kā aizdevumu un noguldījumu attiecība. SEB bankas aizdevumu un noguldījumu attiecība 2015. gada beigās bija 113 procenti (119% gadu iepriekš).

Stresa scenārija izdzīvošanas rādītājs

Stresa testi tiek regulāri veikti, lai noteiktu potenciālos likviditātes spriedzes avotus un pārlicinātos, ka esošie riski tiek saglabāti noteiktajos tolerances līmeņos. Pastiprināta stresa testa rezultāti var tikt izveidoti, kombinējot liela apjoma finansēšanas tirgu slēgšanas situāciju pieņēmumus ar noguldījumu aizplūšanas, saistību izņemšanas u. c. situāciju pieņēmumiem. Iznākumā novērtē regulējumā noteikto Likviditātes seguma rādītāju (*Liquidity Coverage Ratio - LCR*), stresa scenārija gadījumā 30 dienu laikā modelētās neto skaidras naudas aizplūšanas attiecinot pret kopējo likvido aktīvu apjomu. SEB banka arī nosaka laiku, kas tai nepieciešams, lai pastiprināta stresa scenārijā noplicinātu likvidos aktīvus, un tas tiek izteikts kā stresa scenārija izdzīvošanas rādītājs.

Turklāt SEB banka pārrauga citus iekšējos un ārējos pasākumus. Papildus iepriekšminētajam likviditātes uzraudzības pieejām, ir vairāki mērķi, ko SEB banka cenšas sasniegt, tostarp diversificēta finansēšanas bāze, pienācīgi sadalīti liela apjoma finansējumu termiņi, kā arī nenodrošinātajiem kreditoriem pieņemama apgrūtināto aktīvu līmeņa nodrošināšana.

Iekšējais likviditātes pietiekamības izvērtēšanas process

Kapitāls nav primārais likviditātes risku mazināšanas instruments. Tomēr likviditātes stāvoklis ir būtiski saistīts ar bankas kapitāla pozīciju. Līdz ar to iekšējais likviditātes pietiekamības izvērtēšanas process (*Internal liquidity adequacy assessment process - ILAAP*) ir daļa no iekšējā kapitāla pietiekamības izvērtēšanas procesa (*ICAAP*). Izvērtēšanu vada Resursu pārvalde, piesaistot riska un finanšu struktūras. *ILAAP* process ir izveidots ar mērķi noteikt iespējamās nepilnības SEB bankas ilgtermiņa vēlamajā likviditātes pietiekamības līmenī, ņemot vērā to, ka efektīva likviditātes pārvaldība ir nepārtraukta procesa pilnveidošana.

Likviditātes rezerve

Lai mazinātu likviditātes risku un nodrošinātu to, ka SEB banka spēj izpildīt savas saistības, SEB banka uztur likviditātes rezervi, ko pārvalda Resursu pārvalde.

Apgrūtinātie aktīvi

SEB Bankas apgrūtināto aktīvu summu EUR 670 tūkst. veido drošības depozīts saskaņā ar 2013. gada 25. oktobrī noslēgto drošības depozīta līgumu ar Visa Europe Services Inc. Līgums paredz pietiekamu līdzekļu nodrošināšanu depozīta kontā Lloyds TSB Bank plc Visa Europe Services vārdā, kas spētu segtu Visa Europe Services izdevumus, saistītus ar AS SEB banka dalību asociācijā Visa Europe Limited.

33. tabula. Aktīvu apgrūtinājumi

Apgrūtinājumu avoti	Aizdevumi pēc pieprasījuma	Kapitāla vērtspapīru instrumenti	Parāda vērtspapīri	Centrālās bankas un vispārējās valdības	Finanšu sabiedrības	Nefinanšu sabiedrības	Mājsaimniecības	Citi aktīvi	Kopā
Citi apgrūtinājuma avoti	200	-	-	-	803	-	-	-	1 003
Apgrūtinātie aktīvi kopā	200	-	-	-	803	-	-	-	1 003
Neapgrūtinātie aktīvi kopā	804 559	13 515	143 075	38 545	11 659	1 510 409	858 359	157 160	3 537 281
Apgrūtinātie + neapgrūtinātie aktīvi kopā	804 759	13 515	143 075	38 545	12 462	1 510 409	858 359	157 160	3 538 284

LIKVIDITĀTES RISKA VĒRTĒŠANA

Riska kontroles funkcija atbild par likviditātes riska novērtēšanas un mērīšanas metodoloģiju. Lai noteiktu īstermiņa un ilgtermiņa riska apmēru un pārvaldītu to, kā arī lai izvērtētu bilanci un naudas plūsmas gan normālos, gan stresam pakļautos apstākļos, izmanto pielāgotu kvalitatīvo un kvantitatīvo metožu un mērījumu kopumu. Likviditātes trūkumi jānosaka ar kumulatīvo neto naudas plūsmu, mērījumiem, kas rodas no aktīva, pasīva un ārpusbilances posteņiem dažādos laika posmos.

DEFINĪCIJAS

Pirmā līmeņa pamata kapitāls (CET1) visaugstākās kvalitātes kapitāla forma saskaņā ar Bāzeles III prasībām. Veido kapitāla instrumenti un akciju emisijas uzcenojumi, nesadalītā peļņa un citas rezerves, atskaitījumi un atbrīvojumi.

Pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs (CET1%) ir iestādes pirmā līmeņa pamata kapitāls, ko izsaka kā procentuālu attiecību pret kopējo riska darījumu vērtību.

Pirmā līmeņa kapitāls – akcionāru pašu kapitāls, izņemot dividendes, atliktā nodokļa aktīvi, nemateriālie aktīvi un citas regulējumā noteiktas korekcijas.

Pirmā līmeņa kapitāla rādītājs ir iestādes pirmā līmeņa kapitāls, ko izsaka kā procentuālu attiecību pret kopējo riska darījumu vērtību.

Kopējais kapitāla rādītājs ir iestādes kopējais kapitāls, ko izsaka kā procentuālu attiecību pret kopējo riska darījumu vērtību.

Pašu kapitālu veido tās pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla summa.

Pašu kapitāla prasības – kopējais kapitāla rādītājs ir 8%.

Riska darījumu vērtība – Visi aktīvi un ārpusbilances posteņi, kuru vērtība ir svēta saskaņā ar kredītriska un tirgus riska kapitāla pietiekamības regulējumu. Operacionālie riski tiek mērīti un pievienoti riska darījumu vērtībai.

Minimālās kapitāla prasības – Minimālais regulatora kapitāla apmērs, kuram ir jābūt bankas rīcībā, lai tiktu izpildītas 1. pīlāra prasības.

1. pīlārs – Bāzeles regulējums pamatojas uz trim pīlāriem. 1. pīlārs tuvina minimālās kapitāla prasības institūciju faktiskajam riskam.

2. pīlārs – Nodrošina institūciju vispārējo risku un kapitāla pietiekamības iekšējo novērtējumu uzraudzības pārbaudi.

3. pīlārs – Veicina piesardzīgu pārvaldību, palielinot institūciju publisko pārskatu caurspīdīgumu.

Kapitāla saglabāšanas rezerve – papildus minimālām kapitāla pietiekamības prasībām tiek ieviests „drošības spilvens” – kapitāla saglabāšanas rezerve (capital conservation buffer) 2.5% apmērā virs CET1 kapitāla pietiekamības rādītāja. Šīs rezerves ir jāuztur visu laiku, un atbilstība šai prasībai ir jānodrošina ar augstākā līmeņa kapitālu.

Saistību nepildīšanas varbūtība (SNV) ir varbūtība, ka darījuma partneris viena gada laikā neizpildīs savas saistības.

Saistību nepildīšanas zaudējumi (LGD) ir darījumu partnera saistību nepildīšanas rezultātā ciesto riska darījuma zaudējumu attiecība pret neatmaksāto parāda summu saistību nepildīšanas brīdī.

Kredītriska mazināšana ir metode, kuru iestāde lieto, lai mazinātu kredītrisku, kas saistīts ar riska darījumu vai riska darījumiem, kuros iestāde ir iesaistīta

Kredīta vērtības korekcija (CVA) nozīmē portfeļa, ko veido darījumi ar darījumu partneri, vidējās tirgus vērtības korekcija. Šī korekcija atspoguļo darījuma partnera kredītriska pašreizējo tirgus vērtību iestādei, bet neatspoguļo iestādes kredītriska pašreizējo tirgus vērtību darījuma partnerim.

Paredzami zaudējumi (EL) ir riska darījuma paredzamo zaudējumu apmēra vai atgūstamās vērtības samazinājuma attiecība pret neatmaksāto parāda summu saistību nepildīšanas brīdī, ja darījuma partnerim viena gada laikā iestāsies saistību nepildīšanas gadījums.

Svira ir iestādes aktīvu, ārpusbilances saistību un iespējamo saistību, kas jāapmaksā, jāizpilda vai par kurām jāsniedz nodrošinājums, tostarp saistību par saņemto finansējumu, sniegtajām garantijām, atvasinātiem instrumentiem vai līgumu par aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu, bet, neskaitot saistības, ko var īstenot tikai iestādes likvidēšanas gadījumā, relatīvā apmēra attiecība pret iestādes pašu kapitālu.

Aktīvu apgrūtinājumi – Aktīvs tiek uzskatīts par apgrūtinātu, ja tas ir ticis iekļauts vai ja uz to attiecas vienošanās par jebkāda veida darījuma apdrošināšanu, nodrošināšanu ar ķīlu vai kredīta uzlabošanu un ja to nav iespējams brīvi atsaistīt no attiecīgā darījuma.

Saistību neizpildes varbūtību pārbaudes – Statistikas metode, kas tiek izmantota, lai pārbaudītu un novērtētu konkrētā modeļa precizitāti un lai noteiktu, kā attiecīgais modelis būtu darbojies, ja tas būtu ticis izmantots pagātnē.

Pretcikliskā kapitāla rezerve – Kapitāla rezerves finanšu institūcijām ir prasība to uzturēt papildus citām minimālajām kapitāla prasībām. Tās mērķis ir panākt plašāku makroprudenciālo mērķi aizsargāt banku sektoru pret pārmērīga kopējā kredīta pieauguma periodiem, kas bieži tiek asociēti ar risku pieaugumu visā sistēmā.

Debēta vērtējuma korekcija (DVA) – Starpība starp atvasinātā instrumenta vērtību, pieņemot, ka nepastāv saistību nepildīšanas riski bankai, un vērtību, kas atspoguļo bankas saistību neizpildes risku. Tādējādi izmaiņas bankas kredītriskā ietekmē bankas atvasināto instrumentu izvērtējuma debēta vērtējuma korekcijas komponenta izmaiņas.

Riska darījumu apjoms saistību neizpildes brīdī (EAD) – Paredzamā neatmaksātā summa pēc jebkāda veida kredītrisku mazināšanas, ja darījuma partneris nespēj pildīt saistības.

Iekšējo reitingu pieeja (IRB) – Metode pašu kapitāla prasību noteikšanai, gadījumos, kad bankām ir atļauts izmantot savus iekšējos modeļus riska parametru noteikšanai. Pastāv divi IRB pieejas veidi: ar un bez pašu izvērtējuma par saistību nepildīšanas zaudējumiem (LGD) un par kredītu konversijas faktoru (CCF).

Likviditātes seguma rādītājs (LCR) – Augstas kvalitātes likvīdo aktīvu attiecība pret paredzamo neto skaidras naudas aizplūšanu nākamo 30 kalendāro dienu laikā

Neto stabila finansējuma rādītājs (NSFR) – pieejamā stabilā finansējuma apmēra attiecībā pret nepieciešamā stabilā finansējuma apmēru. Šim rādītājam vajadzētu regulāri būt līdzvērtīgam vismaz 100%.

Standartizētā pieeja – Kredītrisku aprēķināšanas un pārskatīšanas metode, kas balstās uz standartizētām riska pakāpēm, pamatojoties uz ārējo reitingu. Standartizētā pieeja tiek izmantota arī tirgus un operacionālajam riskam.

Riskam pakļautā vērtība (VaR) – Zaudējumu mērs, kas var rasties pozīcijās nelabvēlīgu tirgus risku faktoru izmaiņu konkrētā laika periodā, kā arī uzticamības līmeņa izmaiņu dēļ.

Korekcijas pakāpe ir rādītājs, kas raksturo saistību pašlaik neizmantoto summu, kuru varētu izmantot, un kas tādēļ būtu nenokārtota saistību nepildīšanas brīdī attiecībā pret saistību pašlaik neizmantoto summu; saistības summa ir klientam paziņotais limits.